

Van het bestuur

Ergens vreemd is dat, een laatste voorwoordje als secretaris zijnde in de Mourik schrijvende. Na één periode algemeen lid en twee perioden als secretaris vind ik het na een 10 jaar bestuur tijd geworden dit stokje door te geven aan iemand anders. Uiteraard zal ik het niet kunnen laten (minder) actief te blijven voor de vogelwerkgroep. Ik denk dan in de toekomst aan de vogelcursus en het organiseren van lezingen.

Ook de voorzitter Laurens houdt er na één periode mee op. Voor de vacatures van voorzitter en secretaris hebben we nu twee nieuwe bestuurskandidaten gevonden. En wel Arie van Dijk als kandidaat voorzitter en Sjak Gielen als kandidaat secretaris. Ik ben heel blij dat deze twee bereid zijn dit te willen gaan doen. Ze moeten nog wel benoemd worden door de ledenvergadering, dus ik reken op een passende opkomst op de ALV van 4 april!

Naast de ALV op maandag 4 april in de Natuurplaza weten we net ervoor ook wie er met de Gouden Bevertak 2011 vandoor gaat. De uitreiking van deze fotowedstrijd is op zaterdag 26 maart om 15.00 uur. De winnaar van 2012 is vrees ik al bekend...Voor wie de waarnemingen en foto's op waarneming.nl gevolgd hebben, weten wat ik bedoel. Wel een uitdaging dit te overtreffen!

Tot op de ALV!

Namens het bestuur,
Peter

<p>Sluitingsdatum kopij volgende Mourik: 15 juni 2011</p>
--

**Maandag 4 april 2011 - Algemene Ledenvergadering
Natuurplaza (Mercator III), Toernooiveld 1, Aanvang 20.00 uur**

Mij lijkt dat je voor 5,6 vogel p.p. niet helemaal naar Zeeland rijdt maar als je dan uiteindelijk toch met liefst 16 deelnemers naar Zeeland gaat dan ziet dat er allemaal toch wel weer wat anders uit.

De voorbereidingen waren perfect. Jos van Oostveen had uitgevogeld wáár de laatste dagen wát gezien was en via welke route zijn Tomtom ons al dat smakelijks binnen een strak tijdschema zou kunnen voorschotelen. Wat Jos niet had geregeld dat was mooi weer. Tenminste...daar leek het aanvankelijk op. Met bakken kwam de regen bij vertrek de Nijmeegse lucht uit maar zoals zo vaak bij een excursie naar Zeeland veranderde dat beeld naarmate we westelijker kwamen. De bakken werden gewoon regen, daarna druppels, dan miezer en tenslotte tot opluchting van ons allen min of meer blauwe lucht. Erg sneu was het dat we op de afgesproken tijd vertrokken bij het HD-gemaal waardoor één persoon de boot net miste.

Het bleek met zo'n grote groep geen sinecure om de boel bij elkaar te houden - je raakt snel een auto kwijt - en om het juiste evenwicht te vinden tussen doorgaan en de tijd nemen. Jos heeft dit mijns inziens prima gedaan. Ook is het niet gemakkelijk om als eerste auto of looper niet elke aardigheid weg te jagen voordat de kudde het beest heeft kunnen zien. Daar staat echter tegenover dat 32 ogen meer zien dan twee. Dat bleek bij voorbeeld toen Frans twee Kuifduikers oppikte op een plek waar iedereen al gekeken had. Gewoon mazzel lijkt mij dat overigens.

Persoonlijk vond ik het erg leuk dat er in de route een aantal plekken waren opgenomen waar ik nog nooit eerder was geweest.

Zo bracht Jos ons over glibberige kinderkopjes door een mistige Hogerwaardpolder naar een goed verborgen Klapekster. Op dit weggetje, Parijs-Roubaix heeft niet zo'n mooie, begonnen de wielersharten van Paul en mij flink te kloppen maar een jubelende Veldleeuwrik verstoorde dit beeld door alleen maar 'lente' te roepen. Dit lentesignaal werd later op de dag ook kracht bijgezet door buitende Kieviten en een strak zingende Grote lijster.

Via de Oesterdam waar we enkele Witbuikrotganzen van dichtbij konden bekijken en een Sneeuwgorst te zien kregen, reden we binnendoor (ja zo doet de Tomtom dat) naar de targetsoort van de dag, de Grote geelpootruiter bij Colijnsplaat. Jos kan dan als chauffeur prima de smalle dijk in de gaten houden en toch nog die Blauwe kiekendief heel ver weg aanreiken. De Grote geelpoot werkte niet echt mee want hij was uit eten

omdat de vele slikken bij laag water blijkbaar meer te bieden hebben dan zijn vaste stek, de Valkreek. Een zoektocht leverde wel nog een mooie groep Sneeuwgorzen in de haven op en veel slootjes zonder steltlopers, maar Neeltje Jans riep. Het kostte wat moeite om te ontdekken waar de Kuifaalscholver vandaag zijn dutje deed maar hij liet zich uiteindelijk bij de Roompotsluizen fraai bekijken.

De Prunjepolder was wat magertjes ook al probeerde een Slechtvalk de stemming erin te houden. Hoe langer je kijkt hoe meer je daar echter gaat zien en toen we uiteindelijk richting Brouwersdam reden hadden we heel wat Zeelandsoorten toch wel al in de zak. Een Witgatje moet een wit gatje hebben en anders is het gewoon een winterbontje. Dat zal me in ieder geval wel bijblijven van deze dag.

Bij de Spuisluizen stond een fraaie groep van 27 Witbuikrotganzen heel knus bij elkaar. Ook de zeehondjes deden knus want twee kusten elkaar heel schattig in het water. Uiteraard, -of is dat niet altijd bingo?- waren de Paarse strandlopers en Roodkeelduikers aanwezig en Brilduikers en Middelste zaagbekken konden we op een gegeven moment niet meer zien, zo talrijk waren die. Letterlijk gold dat niet gezien voor de IJseend en dat was natuurlijk wel spijtig.

De dag vorderde al aardig en Paul en Jeroen hielden het niet meer toen bleek dat de Grote geelpootruiter klaar was met zijn 'uit eten'. Eén auto besloot toen, na uitdrukkelijk toestemming te hebben gevraagd aan Jos, om, zoals later bleek met succes, de Valkreek weer op te zoeken.

De andere deelnemers trokken richting Stellendam waar in het Zuiderdiep zo'n 20 Toppers (voor Fransen *Fuligule milouinan*) dobberden en de buitenhaven leverde veel fraai spul op dat helaas ver weg prefereerde boven lekker dichtbij.

De teller van de dag stond uiteindelijk op zo'n 90 soorten en 15 minuten na de geplande eindtijd stapten we weer uit bij het HD-gemaal. Jos, bedankt!

Een deel van de groep Witbuiken op de Brouwersdam.

Foto: Adriaan Vos

Zambia, juni 2010

Frank Saris, frank.saris@sovon.nl

Na afloop schreef Ria aan haar vriendin in Zambia:

'Wat je me wenste is gebeurd. Ik ben gevallen voor het mooie Zambia. Wat een wijdsheid vol natuur. Wat een fantastische, optimistische mensen hebben we ontmoet. Ik heb nog nooit in een land gereisd waarin ik zoveel heb gezien, zoveel informatie heb gekregen en me zo welkom heb gevoeld. Ik vond Kasanka mooi. Zo anders dan de natuur die ik had verwacht van Afrika. En dat was een kadootje. Frank en Inge hadden tijd voor ons. De busreis ernaartoe een soort absurde film waarin we 2,5 uur later vertrokken omdat er bagage in gaat en weer eruit. Nog meer mensen, nog meer pakketten en bagage. Tot en met een tandartsstoel en grote plastic kuipen, en kippen. Het rijden in de nacht en aankomen onder een sterrenhemel die ik al jaren niet had gezien. De vogels zijn prachtig. Shoebill Island is een verrassend cadeau in het toch al droge Zambia in de droge tijd. De druk door de vissende nomaden op het gebied letterlijk kunnen ervaren. Ook al is er veel wildernis toch is bescherming noodzakelijk evenals radicale afsluiting van delen van het gebied. De combinatie van natuurbeschermen, werkgelegenheid bieden, voorbeeldprojecten van omschakeling naar landbouw in plaats van leven van de natuur en veel voorlichting door Zambianen en locals moet de succesformule zijn. En ik geloof daar in. Daarna per vliegtuig naar South Luwanga en terechtgekomen in het Afrika waarvan ik een beeld had maar met een dichtheid van wild die ongekend voor mij is. In vier dagen tijd zes Luipaarden van heel dichtbij gezien. Met een Impala in de boom, prooi etend onder een struik in de ochtend. 18 Leeuwen en ook nog een Aardvarken in de night drive. Kuddes Buffels, Impala's, kuddes Olifanten, Giraffes, Zebra's. We hadden een dijk van een gids. Een jonge Zambiaan die aangaf dat hij nog nooit een groep had gehad die zoveel geluk had gehad, maar die ook de vogels geweldig kende. Met zoveel paar ogen extra was iedere safari een feest. We hebben meer dan 300 voor ons nieuwe soorten gezien in twee weken tijd. Dat is ongelooflijk want er komen in juni 450 soorten voor.'

Op bezoek bij Frank en Inge in Zambia

Een paar jaar geleden besloten Frank Willems en zijn vriendin Inge te emigreren naar Zambia. Gezien zijn ambities en ervaringen een begrijpelijke keuze. Maar de VWG ging hem snel missen, zo'n actieve wetlandwacht bijvoorbeeld is niet zo snel te vervangen! Frank werkte al enige jaren bij SOVON en ook wij hadden enigszins gemengde

gevoelens bij deze stap. In de zomer van 2009 waren ze even terug in Nederland en waren wij wel een beetje over de eerste teleurstelling heen. Al grappend ontstond het idee om onze jaarlijkse 'heisessie' bij hen op de veranda te houden. Wel, dat werd al snel een serieus idee. Zo serieus dat we op 14 juni in het vliegtuig stapten: Ruud Foppen, Eveline de Rijk, Rob Vogel, Carolyn Vermanen, Albert Visser, Ria van Pelt en Frank Saris.

Ons programma

Na wat heen en weer mailen ontstond het volgende, vrij simpele plan, in de woorden van Frank:

'Het is wel echt een must om ook naar Shoebill te gaan. Da's de 'Zambiaanse Okavango' maar dan met meer vogels en meer lechwes! South Luangwa is super, maar ik heb het er zelf altijd na een nacht of drie wel een beetje gezien. Dus ik zou zelf inderdaad wat korter South Luangwa doen'. Zo werd het:

14 juni reis naar Lusaka

15 juni ochtend aankomst Kasanka

16 –20 juni Kasanka

21 juni vlucht naar Shoebill Island

24 juni vlucht van Shoebill Island naar South Luangwa

28 juni reis van South Luangwa naar Lusaka, middernacht terugvlucht

Zicht op Kasanka, de lodge van Frank en Inge.

Foto: Frank Saris

'In juni kun je nog niet vanaf Kasanka per auto doorsteken naar Luangwa. Een auto huren was dus niet logisch. Binnenlandse vluchten bleken net zo handig. 'Minder comfortabel en snel maar wel veel goedkoper is de bus van Lusaka naar Kasanka: ca. \$25 pp. Dan vertrek je rond 16:00 uit Lusaka en ben je 23:00 hier aan de gate, waar ik jullie kan ophalen'. Dat waren de woorden van Frank. En dat hebben we geweten. Ruim op tijd waren we bij het busstation en als echte westerlingen kochten we gewoon bij het loket een ticket en een plaatsreservering. Vanwege mijn lange benen had ik een plekje wat meer voorin gevraagd en gekregen. Al snel bleken dezelfde stoelen vaker gereserveerd te worden en moest je dus echt op die plek zitten, om je rechten vast te houden. Dat is simpel als de bus enigszins op tijd vertrekt: wel, het werd slechts 3 uur later! Vooral het vullen en weer uitladen en dan weer vullen van de bagageruimte onder de bus kostte veel tijd en bleek in feite een groot absurd cabaret: zo ging ik het maar van de vrolijke kant bekijken. Het bleek uiteindelijk vooral om de inkomsten van de bijrijder te gaan; kreeg hij meer toegestopt voor een bepaald pakket, dan ging gewoon datgene wat al was geladen (voor blijkbaar een lager bedrag) er weer uit. En zo een paar uur lang. Uiteindelijk zit je dan in een overvolle bus, met in de achterste rijen Ruud en Eveline, ingeklemd tussen een derdehands tandartsstoel, woelende kinderen en andere geuren. Met veel getoeter vertrokken we...om na 10 minuten weer te stoppen. Er moest immers nog getankt worden. En niet zomaar. Hiertoe moest eerst de hele bus weer leeg, dit vanwege explosiegevaar aan de pomp.

Ontelbare Leches, een soort hert.

Foto: Frank Saris

En inderdaad, uren later, met grote vertraging, vonden we Frank Willems dus, in het donker, bij de poort van NP Kasanka. En na een half uurtje in hun terreinauto's gecroost te hebben, waren we dan op de plaats van bestemming: Kasanka Nationaal Park.

Het is betaalbaar...

Zambia voert al enige tijd een vrij bewust toeristisch beleid, gericht op het hogere segment. Met als gevolg dat de prijzen behoorlijk stevig zijn. We moesten deze trip gewoon zelf betalen en met twee weken Zambia ben je dus snel door je vakantiegeld heen. Al weet Frank als een heuse belastingadviseur wel enige slimme trucjes. Zo kan je je reis betalen via donaties aan de Kasanka trust in Nederland. Daardoor kan je het, mits het studiedoeleinden betreft, belastingtechnisch wat handiger regelen. Voor hen is het ook handig omdat ze over donaties geen belasting en andere afdrachten hoeven te betalen (scheelt hen ca. 35%)

Frank en Inge: managers met Afrikaanse ambities

Toen ze vertrokken naar Zambia, was ons beeld dat vooral Frank daar voor onderzoek, monitoring e.d. naar toeging. Al snel bleek dat het vooral om het management van het park ging, met veel nadruk op het voorkomen van stroperij. De NCRV heeft een reportage *Van stroper tot natuurfreak* gemaakt over het werk van Inge en Frank in Kasanka. Via de site van Kasanka Nederland kun je dit bekijken. Is het trouwens toeval dat sinds hun vertrek naar Zambia de stroperij- en illegale jachtpraktijken in de Ooijpolder weer hand over hand lijken toe te nemen? Ik denk het niet. Nog even en we kunnen misschien in de leer gaan bij de managers van Kasanka!

Wat we niet zagen...

Waren de miljoenen Palmvleerhonden. Kasanka is de plek waar de grootste concentratie vleermuizen ter wereld te vinden is. Maar juist niet in de maand juni! Gelukkig kun je dit op internet bekijken dankzij een prachtige BBC-documentaire.

Open Miombo

Het *Brachystegia* bos, bekend als Miombo, bedekt het grootste gedeelte van het park en is het thuis van de Roanantilope, de Zwarte sabelantilope, Hartebeest, Wrattenzwijn, Boszwijn, Gewone duiker en Gele baviaan. Het is ook het gebied voor veel zeldzame vogels, zoals de Hoornraaf. Door heel het park zwerft een kleine, maar groeiende kudde Olifanten. Het is natuurlijk verleidelijk om onze lijst met soorten te noemen. Beter kan je de tuinlijst van Frank zelf eens bekijken, dat geeft een meer compleet beeld: <http://www.ingefrankinzambia.blogspot.com/>

Heisessie

Het kostte natuurlijk enige moeite om de afgesproken discussies met elkaar te voeren, toch bleek de Kasanka formule, met geweldige gastvrijheid, mooie accommodaties, behulpzame medewerkers en vooral veel moois in de lucht en dichtbij, helemaal niet gek. De laatste ronde hebben we op de dag van vertrek, 's avonds laat in de vertrekhal op Nairobi Airport afgehandeld.

Shoebill-island

De volgende stop waren de Shoebills. Met een korte, binnenlandse vlucht en een aansluitende, spectaculaire kanotocht, kwamen we aan op een eiland in een groot moeras. En bij de eerste de beste excursie per kano was het direct al raak. De Shoebills waren niet te missen. Met een gevoel van de eerste ontdekkingsreiziger die op een aanvankelijk onbekend eiland de vleugelloze Dodo voor het eerst gewaar wordt, zo zagen we onze eerste Shoebills. Op de terugweg zagen we nog enige stropers aan het werk. Wat volgde bleek een van de kernactiviteiten van het team aldaar: op blote voeten werd in draf het moeras bedwongen en werden de stropers verdreven. Door de plotselinge actie moesten die hun kano (een soort uitgehouwen boomstam) achterlaten en deze werd direct geconfisqueerd. Zo'n kano heeft een straatwaarde van drie maandsalarissen, dus dit bleek een effectieve strafmaatregel. Helaas waren de stropers zelf gevlogen, al bleken dit later ter plaatse bekende lieden en werd er op andere indirecte wijze recht gesproken. Wel lastig, als je ziet in wat voor armoede de meeste mensen daar moeten leven; stropen is dan toch voorzien in de eerste levensbehoefte. Op korte termijn begrijpelijk, op langere termijn echter niet vol te houden. Dat is dus de boodschap die de natuurbeschermers daar te verkondigen hebben. Opnieuw werden we gastvrij en door ontzettend vriendelijke medewerkers verwend. De lijst met soorten groeide.

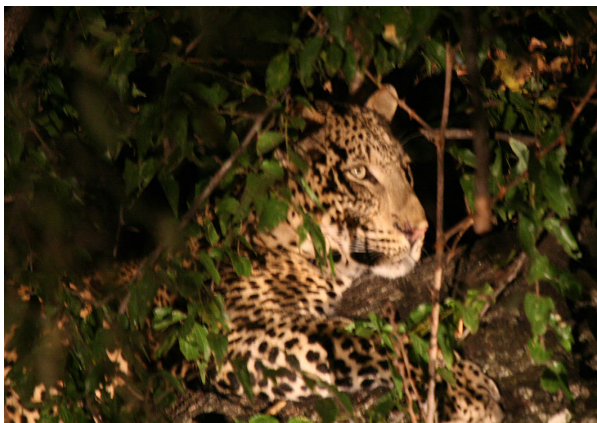
Aan de soortenlijst werken vanuit de luie stoel.

Foto: Frank Saris

Hierna namen we afscheid van Frank en Inge, die weer teruggingen naar Kasanka. Wij hadden nog een prachtige binnenlandse vlucht voor de boeg, naar South Luangwa. En dat was vanaf de eerste minuut dat we er waren gewoon kicken. Mede ook dankzij de geweldige gids (via Frank geregeld). We hadden hier het maximale pakket afgesproken, dus zowel 's ochtends als 's avonds excursies, vanuit de terreinwagen. Dan blijft het altijd afwachten wat je te zien krijgt. Maar in ons geval zat alles steeds mee: had je de ene dag de Luipaarden nog niet helemaal scherp dichtbij gezien, dan zag je die gewoon de volgende dag nog beter. En zo ging het maar door. Aan het eind hadden we alleen geen Neushoorns gezien, maar die komen hier dan ook niet voor. De enige echte dip waren de Wilde Honden. Hoewel we de onderzoekers die zich hiermee bezig hielden wel hebben ontmoet, was een ontmoeting met deze prachtige beesten helaas net te hoog gegrepen, ze zaten gewoon te ver; dat bleek uit de informatie die voortdurend binnen kwam over gezenderde individuen.

Na twee weken Zambia, met een geweldige soortenlijst, vraag je je natuurlijk af of je nog ooit wel terug moet gaan; het kan immers alleen nog maar tegenvallen. Een van de doelen van ons bezoek was het verkennen van de samenwerkingsmogelijkheden met dit soort Afrikaanse landen. Deze verkenning is nog niet helemaal afgerond, dus dit is zeker nog een reden voor een bezoekje in de toekomst. In Zambia liggen er nu concrete plannen voor een soort Ecologische Hoofdstructuur van miljoenen hectares. Het WNF is hier actief voor aan het lobbyen. Tot voor kort dachten we dat we vanuit ons geweldige Nederlandse EHS-gedachtegoed in deze Afrikaanse landen wat te melden hadden. Toen we weer landden op Nederlandse bodem bleek de tijd niet stil te hebben gestaan. De sindsdien dominante politieke wind, als waren we een bananenrepubliek, maakt het denken in grotere lijnen, met prachtige perspectieven wat lastig, ook waar het gaat om een betere internationale samenwerking. Nog even en we kunnen een voorbeeld nemen aan de natuurbescherming in landen als Zambia!

Meer over Zambia op : http://www.kasanka.com/shoebill_island_camp.htm

Het Luipaard zat de volgende dag wat beter...

Foto: Frank Saris Wattled Cranes.

Foto: Frank Saris

Grote trap als kerstcadeau
Sjak Gielen (met dank aan de DBA-website)

In de ochtend van vrijdag 24 december was Jan Jacobs doodop van het dagenlang sneeuwvrij maken van de paden op zijn werk in Nijmegen. Hij wilde niets liever dan onmiddellijk zijn bed in duiken maar alles zat tegen op die dag. De slaap wilde hem niet pakken. Dan nog maar wat vogels kijken in de door sneeuw bedekte velden rond Groesbeek. Normaal gesproken is het langs de Lage Horst wat vogels betreft altijd aan de noordzijde te doen maar vandaag kijkt Jan naar de zuidzijde en dan ontdekt hij pas echt hoe vermoeid hij is. In het besneeuwde weiland ziet hij een fata morgana in de vorm van een Grote trap. Hij wrijft zich eens goed de ogen uit en ontdekt dan tot zijn schrik dat de Grote trap Otis tarda er nog steeds staat. Dan gaan de alarmbellen rinkelen. Niet alleen slaagt Jan erin te vast te stellen dat de vogel geen ringen draagt, maar het lukt tevens om goede foto's van de vogel te maken. Even later zorgt een passerende auto ervoor dat de vogel opvliegt en laag in zuidwestelijke richting verdwijnt. In de vlucht valt op dat hij strak in het pak zit zonder beschadigingen aan staart- of slagpennen. Aan het begin van de middag maakt Jan de waarneming via www.waarneming.nl bekend. Enkele vogelaars die ondanks de grote hoeveelheid sneeuw en gladde wegen gaan zoeken, vinden de trap niet meer terug. Ook de zoekactie door veel meer mensen de volgende dag levert niets op. Even later zou blijken waarom.

Op Eerste Kerstdag stond Mark Hoekstein in de Hogerwaardpolder bij Woensdrecht, Noord-Brabant, toen hij een Grote trap zag komen aanvliegen. De vogel landde en ging foerageren op de akkers. Nadat de vogel om 12:12 uur was doorgegeven via Dutch Bird Alerts vloog deze, tot groot ongenoegen van veel spoorslags in de auto gesprongen vogelaars, een half uurtje later op in westelijke richting.

Sander Lilipaly was bijna bij de plek toen hij een telefoontje van MH kreeg dat de trap was opgevlogen. Amper 20 seconden later zag SL hem vliegen boven de akkers. Hij keerde en kon de trap vanaf de snelweg circa 15 kilometer met de auto volgen terwijl deze strak doorvloog naar west, met een snelheid van ongeveer 60 km/u. Rond Oostdijk, Zeeland, verloor SL hem uit beeld.

Ondertussen waren tientallen vogelaars in de omgeving gearriveerd om te zoeken naar de vogel. Twee uur na de ontdekking werd de vogel weer gevonden ten noorden van Kruiningen, ruim 4 kilometer ten westen van Oostdijk. Toen rond 14:30 uur de derde auto met vogelaars op het spekgladde achterafweggetje arriveerde vloog de vogel op naar het

noordwesten, waardoor opnieuw de meeste mensen hem net misten. Hij leek het Kanaal door Zuid-Beveland echter niet over te steken en veel vogelaars zochten daarom de polders in en rond de Yerseke Moer af. Rond 15:00 uur werd de vogel opnieuw gezien terwijl hij in oostelijke richting vloog langs de Oosterschelde.

Zoekende en arriverende vogelaars verlegden na het bericht hun zoekgebied naar het oosten. Een drietal besloot met het laatste licht nog de velden ten zuiden van Rilland, Zeeland, te checken. Toen ze om 16:00 uur het dorp uitreden viel het oog van de chauffeur op 'iets groots' in de akker naast hen: 'Jongens, is dat hem niet?!', vroeg hij terwijl hij voorzichtig probeerde af te remmen zonder in de sloot te belanden. Het was hem. De afstand vanaf de waarneming bij Yerseke was circa 15 kilometer.

Ditmaal bleef de vogel lang genoeg om enkele tientallen vogelaars die in de buurt waren en de hoop al bijna hadden opgegeven, tevreden te stellen. Hij liet zich prachtig bekijken, terwijl de zon achter de dijk zakte. Ondertussen was de kerstvierende buurt ook uitgelopen, om met de glazen wijn nog in de hand met verbazing te vernemen dat het inderdaad 'die kalkoen daar' was die voor een wegopstopping zorgde. De vogel stapte wat rond, pikte soms wat op tussen de sneeuw en sloeg enkele malen de vleugels uit. Even maakten twee honden aan de rand van de akker de vogel alert maar gelukkig vloog hij hierdoor niet op. Om 16:25 uur vloog hij echter wel op, opnieuw zonder duidelijke aanleiding, en verdween over het dorp in oostelijke richting. Daarna is hij niet meer waargenomen. Uitgebreide zoekacties de volgende dag, waarbij de van een nieuw laagje ijzel voorziene wegen voor sommigen ook nog eens tot hachelijke situaties leidden, leverden helaas niets op. Deze Grote Trap bleek later in België op te duiken.

Op basis van gedetailleerde vergelijking van de foto's werd aangetoond dat het bij Groesbeek en in Noord-Brabant/Zeeland om hetzelfde exemplaar ging. De afstand tussen Groesbeek en de Hogerwaardpolder is circa 120 kilometer. Het betrof een onvolwassen mannetje op basis van onder meer de vrij grove bouw en de roodbruine tekening op de hals. Een adult mannetje zou onder meer een sterkere koptekening moeten hebben, met een zwaardere 'snor'.

Omdat de laatste wilde Grote trap in Nederland alweer dateerde van februari 1997, achtten sommigen de kans klein dat er in de 21e eeuw nog een exemplaar in Nederland zou opduiken. Een reden voor het uitblijven van waarnemingen is de terugloop van de aantallen in het oosten van Duitsland, waar 'onze' vogels vermoedelijk vandaan komen. Daarnaast zijn er sinds het einde van de 20e eeuw minder sneeuwrijke winters, die de vogels drijven tot een zogenaamde wintervlucht op zoek naar voedsel.

In de 18e eeuw broedde de Grote trap nog in Nederland en in de eerste helft van de 20e eeuw waren er nog broedpogingen van ongepaarde vrouwtjes. In de 20e eeuw werd de soort een steeds zeldzamere invasiegast, meestal tijdens strenge winters. De grootste

invasie was in 1979 (125 exemplaren), kleinere in de winter van 1984/85 (29 ex.) en 1987 (groepen van 12 en zeven). Daarnaast alleen nog waarnemingen van een of enkele exemplaren in 1980, 1981/82, 1986, 1987, 1994, 1996 en 1997. Dan breekt het traploze tijdperk aan totdat onze Jan zich de ogen uitwrijft.

Vanaf 1986 is het een CDNA-beoordeelsoort. Zeeland was de enige provincie waar de soort sinds 1800 nog niet was vastgesteld. In de 21e eeuw was er tot nu toe alleen de waarneming van een in Duitsland uitgezet exemplaar met halszender en roze kleuring in december 2004 bij Beltrum, Gelderland. Deze niet-telbare vogel werd verzwakt gevangen en teruggebracht naar Duitsland. Behalve in Duitsland lopen er ook herintroductieprojecten in bijvoorbeeld Engeland en Oostenrijk. Engelse projectvogels met vleugelmarkeringen zijn al uitgezworven tot in Frankrijk.

Grote trap, Groesbeek, 24 dec. 2010.

Foto: Jan Jacobs

Grote trap, Groesbeek, 24 dec 2010.

Foto: Jan Jacobs

Een vakantie naar het Varanger-schiereiland in Noord-Noorwegen zat er in het verleden niet in omdat er te veel vakantiedagen met het reizen verloren gingen. Nu hoeven we niet meer op een week meer of minder te kijken, we zijn elkaars baas. Een omweg via de Baltische staten was dan ook vlot geregeld.

In Estland wilden we een bezoek brengen aan Kleine Zwanen-onderzoeker Trinus Haitjema. Die ging in het verleden zijn zelf geringde zwanen daar aflezen. Hij raakte echter zo van het land en de vogelrijkdom onder de indruk dat hij met z'n vrouw Friesland verruilde voor Estland. Nou, dat wilden wij ook wel eens zien.

We vertrekken met ons VW-busje half mei. We rijden niet alleen snel door Duitsland, maar moeten helaas ook vlot door Polen. Dat komt deels door de afspraak met Trinus en deels doordat ook een pensionado z'n verplichtingen heeft.

Van Polen niet veel meer gezien dan de autoweg, maar toch twee keer een aantal Witvleugelsterns. Op onze slaapplekken horen we Fluiters en vlak voor Litouwen, rond de camper, vijf Noordse Nachtegalen. Op één tank brandstof door Litouwen en Letland en we zijn op onze eerste bestemming.

ESTLAND

We beginnen langs de kust vlak na de Lets-Estse grens. Nauwelijks toerisme, wel wat duinen, maar waar we stoppen, vlak onder Pärnu, is het vlak en het gebied zou zo in ons Zeeland passen. Op zee dobberen IJseenden en Wilde Zwanen tussen tientallen Brilduikers. Als we naar de waterrand lopen worden we aangevallen door een Noordse Stern. Op het kiezelstrand ontdekken we daardoor het broedende vrouwtje. Boven ons campertje horen we de eerste Roodmus. Het blijkt een jong groenig mannetje te zijn, en pas bij onze 5^e of 6^e vogel zien we een knalrood exemplaar.

Trinus Haitjema woont aan de Baai van Matsalu en het is er (in deze tijd van het jaar) paradijselijk. Op het schor tussen zijn huis en de baai zien we 30 Kraanvogels, er vliegt een Zeearend voorbij en naast zijn huis broedt een Grauwe Klauwier. Voor Kleine Zwanen waren we net een week te laat. Nu waren we precies op het moment dat Trinus z'n eerste Rotganzen hoorde. Ook die tanken hier bij voordat ze verder naar de

broedgebieden vliegen. In het gehucht waar Trinus woont staat een van de vele Estse vogeltorens. Hiervandaan telden we alleen al 42 vogelsoorten. We moeten wel geholpen worden door Engelse vogelaars van wie de excursieleider ons op een Breedbekstrandloper attendeert. Verder veel soorten die je in Nederland kan zien, maar hoe vaak zie je drie Zeearenden tegelijk, een Temminck strandloper, een Bosruiter of een Raaf?

Bij het naburige Haapsalu bezoeken we een afgesloten zeearm en op dit meer zitten onze eerste Roodhalsfuten en Dwergsterns. Ook hier twee uitzichttorens en we lopen onze eerste boardwalk. Een vlonderpad door het moeras en je loopt op planken tussen het riet en de Baardmannetjes door.

Reisroute (M=Matsalu, P=Pärnu en T=Tartu).

Hier slapen we op een camping. Niet alleen om vers water in te nemen en het toilet te verzorgen, ook heb je zelf wel eens een schrobbeurt nodig. Ons campertje is voorzien van keuken, toilet, verwarming, maar voor een douche is geen plaats. Al met al zijn we zo zelfvoorzienend dat we dagen achtereen kunnen stoppen en slapen waar we willen en de volgende dag weer verder (of niet). Onze slaapplekken zijn meestal parkeerplaatsen bij natuurgebieden, waar de rode en blauwe wandelroute start. Na Haapsalu met Draaihals op de camping nemen we bij Lihula, nog steeds vlak bij de Baai van Matsalu afscheid van de kust. Hier op een wandeling prooi-overgave van Bruine Kiekendief en een Roerdomp en de orchideeën Soldaatje en Aapjes-orchis.

Vervolgens naar het Sooma Nationaal Park, waar we de camper naast het bezoekerscentrum mogen zetten. We krijgen gratis elektriciteit aangeboden (een on-Nederlandse ervaring). Tja, we hebben ook nog een koelkastje om niet iedere dag boodschappen te hoeven doen. Het Sooma park bestaat uit enorme hoogveenmoerassen, meanderende rivieren en rivierbossen. Ook hier veel wandelingen gemaakt op vlonderpaadjes. We zien duidelijk veel minder vogels dan aan de kust. Bij

zo'n hoogveenplas hooguit Bosruiter, Kievit, Goudplevier of Witte Kwikstaart en op enkele bomen in het hoogveen Boompiepers en slechts één keer een Grauwe Klauwier. Nee, hier komt de muggenliefhebber meer aan z'n trekken. Opmerkelijk is dat Esten, zodra ze meer dan 10 bij 10 m water zien, uit de kleren gaan en een duik nemen. Zelfs in het Sooma Park zijn langs de vennetjes steigers met bankjes getimmerd met een trapje om uit het water te komen.

Op een wandeling door een oerbos komen we langs een meer dan 3m hoge beverburcht. Een zingende Waterrietzanger wordt door onze MP3-speler achteraf gecorrigeerd tot Krekelzanger. Rivierbegeleidende hooilanden zijn het domein van Kwartelkoning, baltsende Watersnippen en vanaf een uitzichttoren zien we jonge Kraanvogels, Wilde Zwanen, Ooievaars en overal Paapjes. Ongekend was hier het vleugelklappen van een Wespandief die over vliegt.

Vergeefs zijn onze pogingen om Hazel-, Kor- of Auerhoen te verschalken. Trinus heeft ons wel wat tips meegegeven, maar helaas. Hier in het Sooma Park zitten we in het Heilige der heilige, maar geen succes.

Het Alam Pedja reservaat bij Tartu, in Oost-Estland, is onze volgende stop. Onderweg naar dit gigantisch wetland zien we twee jonge Elanden. We hebben onze zinnen gezet op spechten, waar Alam Pedja rijk aan zou zijn, maar een Witrug- of Drieteenspecht zit er niet in. Enerzijds zijn we er te laat voor, anderzijds horen we dat ook in Estland de afgelopen winter strenger dan normaal was en dat er daardoor minder spechten zijn. We horen wel een Grijskopspecht, maar je wilt zo'n beest ook zien en net als bij Lihula lukt ons dat niet. Veel natuurliefhebbers komen hierheen voor Beren, Wolven en Lynxen. Wij laten dat voor wat het is en concentreren ons op hooilanden voor Poelsnippen. We slapen op drie plekken in het reservaat en bij de laatste, Käreveere, hebben we succes, hoewel niet optimaal. Het gras is al hoog, maar we zien de Poelsnippen er wel bovenuit springen met een klikkend, knetterend geluid. Ook zijn de karakteristieke staarten te zien als ze zich vliegend kort verplaatsen. Op de baltsplaats foerageren behalve gewone Ooievaars ook een Zwarte en verder twee Grote Zilverreigers. Die laatste zijn zeldzaamheden in Estland.

Zuidoostelijk van Tartu ligt het dorpje Aardla. Of wij als Hollanders dat goed uitspreken blijft de vraag, want Ests is verwant aan het Fins, dus moeilijk. Het lijkt meer op elkaar dan Nederlands en Duits. Terwijl wij, Nederlanders, de Baltische staten op één hoop gooien blijkt Estland Scandinavisch (met lange blonde dames) en Letland en Litouwen Slavisch, op Polen georiënteerd.

We zijn in wetland Aardla als het voorjaarshoogwater nog niet helemaal is weggezakt. We moeten langs een alternatieve weg er in en als we stoppen zien we direct al twee mannetjes Citroenkwikstaart, vlak voor de auto op de weg foeragerend. Wat een tropische juweeltjes! De waarneming overschaduwde die van soorten als Visarend, Raaf,

Zwarte Stern, Rietzanger, Dwergmeeuw, Roerdomp, Bosruiter, Zomertaling, Brilduiker, Roodhalsfuut, Rietzanger en Roodmus.

Na al dit geweld besluiten we Estland te verlaten. We zijn immers al twee weken op reis en hebben nog veel meer plannen. De boot naar Finland vertrekt vanuit hoofdstad Tallinn en bij aankomst daar kunnen we die dag niet meer mee. Geen nood, we bekijken het toeristisch centrum dat erg op het Hanze-verleden leunt. We parkeren de camper naast de terminal op de kade en worden niet weggestuurd. We kunnen er niet alleen slapen maar ook (draadloos) internetten. Via Skype, overigens een Estse vinding, wordt er met het thuisfront bijgepraat.

FINLAND

Na een overtocht van vier uur beginnen we vanaf Helsinki aan de Karelia-route. Deze leidt over doorgaande wegen langs de Russische grens naar het noorden. We willen naar Parikkala, maar zover komen we niet. Vanwege autoproblemen moeten we een ongeplande tussenstop maken. Met € 85 aan sleepkosten, € 30 arbeidsloon en € 7 onderdelen later verlaten we de garage. Op de camping prachtig zwarte Bonte Vliegenvanger, de eerste Keep en ook blijkt de zang, die we in Estland niet herkenden, tot het repertoire van de Koperwiek te behoren. Het aantal Fitissen lijkt trouwens met de dag toe te nemen. Bij de meren van Parikkala is een observatiepunt voor rolstoelgebruikers gemaakt. We zien hier enkele Kuifduikers, één zelfs op ca 5 m.

Verder Roodhalsfuut, Roerdomp, Roodmus, Geelgors, Kraanvogels, Regenwulp, blatende Watersnip en de baltsroep van de Wilde Zwaan. Zelfs in ons busje horen we het gezwiep van de Porseleinhoen.

Ook hier op drie plekken gecamperd, waardoor we ook nog Parelduikers zien en horen. Wat maken deze beesten een mooi melancholiek geluid. Vanuit de camper zien we een Haas met witte poten: Sneeuwhaas.

Een 200 km noordelijker gaan we naar het Padvinsuo-reservaat. Hier ontmoeten we onze vrienden Henk en Marijke Strijbosch, ook uit Wijchen. We wisten wel dat ze in dezelfde tijd naar Finland gingen, maar het blijft toeval. Henk maakte in zijn werkzaam leven als herpetoloog De Hamert en de Hatertse Vennen onveilig. Nu zit hij

Kuifduiker, Parikkala, Finland, mei 2010.

Foto: Marijke Strijbosch.

achter Bruine Beer, Wolf en Veelvraat aan. Henk tipt ons plekken voor de Bosgors, maar we zien de vogels niet. We krijgen wel Boomvalk, Kempahaan, Groenpootruiter, Nonnetjes, veel Regenwulpen en Gele Kwikken in de kijker. Helaas zijn onze verwachtingen hier te hoog gespannen. We maken flinke wandelingen op de slecht onderhouden plankenpaden door het hoogveen. Henny stapt naast een in het veen verzonken plank hetgeen resulteert in een laars vol water. Laat Marijke Strijbosch dat nu ook zijn overkomen! In een turnhal hoeven de dames maar drie min. op de evenwichtsbalk, hier doe je dat 3 uur. Logisch dat het mis gaat.

De beloofde noordelijke vogelsoorten zien we niet en we trekken 400 km verder, we zoeken ze op.

Na een dag rijden arriveren we in de omgeving van Kuusamo. Dit is een vast excursiedoel van iedere commerciële Finse vogelreis. Reisleiders huren Finse (beroeps)vogelaars in en die brengen je van uilenkast naar uilenkast. Op het internet lees je dat de prijzen niet misselijk zijn. Wij genieten zonder uilen ook. We zetten ons hotelkamertje op wielen neer ten noorden van Ruka op een P-plaats waar de Berenroute (een Fins Pieterpad) tussen twee hellingen de weg oversteekt. Hier wordt de Blauwstaart regelmatig waargenomen. De eerste avond al ontmoeten we een Fins stel dat ons leert dat de zang van de Blauwstaart sterk op die van de Gekraagde Roodstaart lijkt. De zang ontbreekt op onze MP3-speler. Het aantal broedparen, dat rond de 15 schommelt, was vermoedelijk niet genoeg om de Blauwstaart op te nemen bij "All the bird songs of Britain and Europe".

We gaan met de Finnen op pad, maar horen en zien alleen baltsende Houtsnippen. Een andere Fin die we tegenkomen heeft de Blauwstaart gehoord, maar het beest houdt nu z'n snavel.

De volgende ochtend is deze laatste Fin al aan het zoeken nog voor dat wij naar buiten kijken. Als hij ons ziet waarschuwt hij ons en we horen op beide hellingen de zang. We gaan nu zelf op pad en ontdekken een 5-tal zingende vogels. Ze zitten helaas bovenin de sparren en je kijkt steeds met tegenlicht tegen de buik aan. Toch lukt het Henny een opname te maken van opzij en dit beest siert het bureaublad van onze PC. Heel kort ziet Rob een paartje laag in een struik scharrelen, maar voordat Henny er bij komt is alleen nog maar het vrouwtje te zien. Wel koperkleurige flanken maar geen blauw in de staart. Behalve deze klappers levert deze plek nog meer op. Onze eerste Taiga-gaaien zien we hier, zowaar ook dichtbij want op de P-plaats waar we slapen, komt ook ander soort vogelaars. Ooit zijn daar feeders opgehangen en mensen doen daar brood, fruit of noten in en richten daar enorme filmapparaten op. Een Engels stel komt hier dagelijks. Wisten wij veel, toen wij kwamen aanrijden waren er geen filmers en hadden ons campertje precies bij die feeders gezet. Die Engelsen zorgen ervoor dat we op 5m Goudvinken, Grote Bonte Specht en Taigagaaien zien. Van een bleke mees maken we een Matkop. De Noord-Europese ondersoort hiervan is juist grijs terwijl de gehoopte Bruinkopmees

donkerder en bruiner is dan onze Matkop. Verder komt een Eekhoorn met wit op de achterpoten dagelijks naar de voederplek. Op een andere plek, bij Livaara, ten zuiden van Kuusamo, is een Fransman tevergeefs naar Grauwe Fitis en Blauwstaart aan 't zoeken. Wij blijven er slapen en 's ochtends horen we boven de camper de zang van Blauwstaart. Wij krijgen het beest door die hoge bomen maar niet in de kijker en als dat uiteindelijk wel lukt, is het een Gekraagde Roodstaart. Oeps!

Dan gaan we verder, maar eerst naar het VVV om op de openbare PC onze mail te checken. Als we bezig zijn staan daar Henk en Marijke Strijbosch achter ons op hun beurt te wachten. We vertellen onze Blauwstaart-ervaringen en vertrekken vervolgens naar het Oulanka Nationaal Park. Het wilde stroomlandschap van de Oulankajoki met zijn canyon is indrukwekkend. Vermeldenswaardige vogels zien we niet, maar onderweg naar de waterval ontdekken we op twee plekken Calypso-orchideetjes, die de Nederlandse naam Bosnimf dragen.

Op weg naar de volgende stop zien we een 5-tal vogeltjes op de weg rusten. Met twee rode ertussen moeten het Kruisbekken zijn. Ze blijven doodstil zitten als we ze langzaam naderen. Pas bij zo'n 10m vliegen er vier op en de achterblijver is aangereden. Het verkeersslachtoffer blijkt een Grote Kruisbek.

BOVEN DE POOLCIRKEL

Nadat we de Poolcirkel gepasseerd zijn slapen we zomaar op een zijweg van de doorgaande route. Op een willekeurig moerasje naast de camper laat een jodelende Bosruiter zijn baltsvlucht zien met U-vormige loopings. Van dichtbij roepen Kraanvogels en boven ons vliegen roepende Wilde Zwanen over. Wat een geluiden in de poolnacht! Alhoewel nacht....

Parelduiker, Skuleskogen Zweden, juni 2010.

Foto: Henny Gorissen

de zon weigert onder te gaan en al meer dan twee weken hebben we het licht in ons camperbusje niet aangehad.

In het Pyhätunturi-park levert een plankenwandeling in het hoogveen wat Noordse Gele Kwikken op en een tocht over het bergmassief, de kern van het reservaat, ook weinig vogels. Maar.... als je wat ziet maak je kans op een klapper. In dit geval twee Pestvogels die we op geluid ontdekken. Helaas hier weer geen Hazelhoen of Bruinkopmees.

In het Lappenplaatsje Sodankylä houden we een rustdag. We laten de campingwasmachine het werk doen. Zelf zitten we bij 18° C in ons hemd in de zon. Uiteindelijk is het half juni en van muggen heb je hier geen last meer.

Na Ivalo, bij het bord Murmansk 290 km, slaan we af naar het Meer van Inari. Visarend, Pijlstaart, Nonnetjes en een groep in formatie vliegende Bosruiters zijn vermeldenswaard, verder een herhaling van zetten. Om ons scherp te houden vliegt een Brilduiker op ooghoogte uit een nestgat. Een Fazant kan je niet harder laten schrikken.

Na een bezoek aan het Lemmenjoki-park, geologisch interessant, zijn we zelfs teleurgesteld. We verlaten Finland.

Bij Kirkenes gaan we de grens over en na Noorse kronen getapt te hebben, rijden we het doodlopende stuk naar het oosten. We rijden langs de Barentszee tot aan de Russische grens en zien onderweg meerdere Zwarte Zeekoeten, Eiders, tientallen mannetjes Grote Zaagbek en op de oever Scholeksters. Aangekomen bij Grense Jacobselv, een populair punt voor whale watchers, staan we ideaal aan het water. Voor onze neus dobbert een groep van 30 Zwarte Zeekoeten, meer dan 100 Grote Zaagbekken, een tiental IJseenden en Grote Zee-eenden en enkele Kleine Jagers die het leven van de ontelbare Drieteenmeeuwen zuur maken. Ook veel Kuifaalscholvers en van deze laatste twee soorten zien we aan de overkant van de Varangerfjord de kolonies. Het is windstil en de zee is als een spiegel. Als we omkijken zit er bijna boven ons op de rotsen een Roodkeelpieper met voer in de bek. De campers naast ons, speurend naar Orka's, zien net als wij alleen maar Bruinvissen uit het water omhoog springen.

De volgende ochtend veel minder vogels op zee, mogelijk doordat het dan hoog water is. We rijden terug tot Kirkenes, maar gaan nog niet naar de Varanger. Eerst de befaamde Pasvik-vallei in. Hiervan hadden we net zo'n verkeerd beeld als de buitenstaander die vanuit Grave het Raamdalen in fietst. Ook hier vrij vlak met nog Hollandse vogels ook. Weliswaar Kemphanen met kraag, rode Rosse Grutto's en Zwarte Ruiters die echt zwart zijn. We slapen langs de grensrivier waarbij de firma Vodafone denkt dat we al aan de andere kant zijn. Terwijl we tientallen Bosruiters, Kraanvogels en een cirkelende Ruigpootbuizerd met alle kenmerkende details zien, komt het bericht binnen hoe je vanuit Rusland naar Nederland belt. Als we in het biologisch station in Svanvik horen dat het zuidelijkste deel van de vallei voor auto's is afgesloten, draaien we om en rijden rond de Varangerfjord naar het gelijknamige schiereiland.

VARANGER

We beginnen achter het kerkje van Nesseby. We zien hier wel Kemphanen maar zoeken te vergeefs naar Grauwe Franjepoten. Toch is de stop nuttig, want wie komen de Varanger af rijden? Henk en Marijke, die ons allerlei actuele tips kunnen geven. Sinds dit toeval doen wij weer mee met de staatsloterij.

Grauwe Franjepoten zien we wel verderop bij Store Ekkeroy. Een Eldorado hier. Naast een Drieteenmeeuwen-kolonie baltsen twee Kleine Jagers. Een derde die op een rots zit,

vliegt plotseling op en vliegt een aansnellende Giervalk achterna. Nog beduusd van deze klapper horen we een IJsgors zingen. We ontdekken nog een tweede exemplaar bij een plasje met drie rondtollende Grauwe Franjepoten. Op zee dobberen tientallen Alken en Zwarte Zeekoeten en maar een enkele gewone Zeekoet. De volgende dag dezelfde soorten (zonder Giervalk) waarbij we aangevallen worden door een Kleine Jager. Hier zijn we net IJsgorzen aan het fotograferen.

We rijden verder, bijna tot het punt tot waar je nog met de auto kunt komen. We stoppen bij de wilgenbosjes van Sandford. Hier zou het moeten krioelen van de vogels en we blijven er dus slapen. We zien Oeverpiepers, een Roodkeelpieper, een baltsende Watersnip en ontdekken eindelijk een (roodster) Blauwborst op zang. Ook zingende Koperwiek, Fitis natuurlijk, Kempmaan, Tureluur en een Goudplevier naast ons 'keukenraampje'. Hoogtepunt is hier de ontdekking van een Witstuitbarmsijs. We zijn hier twee dagen en rijden ook nog het laatste stukje naar Hamningberg. Jan van Genten of een Sneeuwgorz zijn ons daar niet gegund.

Papegaaiduikers, Hornoya, Noorwegen, juni 2010.

Foto: Henny Gorissen

Vervolgens terug naar Vardo, waar we een kaartje kopen voor morgen naar het Hornoya vogeleiland. We slapen opnieuw op een kade, waar het bootje morgenochtend vertrekt. Overal, ook in de haven speuren we tevergeefs naar Koningseiders.

Nog voordat je op Hornoya bent, vaar je tussen dobberende Alken, Zeekoeten en Papegaaiduikers door.

Het rotseiland wordt niet alleen bevolkt door duizenden van deze drie soorten, maar ook evenveel Drieteenmeeuwen en honderden Kuifaalscholvers en Kortbekzeekoeten. Je komt onder de kolonies aan land en moet wennen aan het kabaal en de stank. Het pad leidt dicht langs de nesten en het is opvallend hoe gemakkelijk je de Kortbekzeekoeten tussen de vele Zeekoeten ontdekt. Boven bij de vuurtoren zien we Roodkeelpiepers, ook weer met voer in de bek. Van een andere vogelaar horen we waar juveniele Koningseiders zitten bij Vardo. Terug aan wal speuren we tevergeefs, maar het zoeken levert wel baltsende Temmincks Strandlopers op.

Als we verder rijden ontdekken we dicht bij de weg een Moerassneeuwhoen. Ook nog een Zeearend en een Ruigpootbuizerd voordat we opnieuw bij Store Ekkeroy zijn. We zijn getipt dat hier een Geelsnavelduiker zat. Van een Zweedse vogelreisleder, die ook van het beest geniet, horen we dat Stellers Eiders en volwassen Koningseiders de laatste jaren niet meer bij Varanger worden waargenomen.

Wil je naar het midden van het schiereiland dan moet je er eerst af en vanaf Tana Bru naar het noorden. Tijdens deze omweg maken we een sanitaire stop. We horen vlakbij iets zingen dat op Braamsluiper of Cirlgors lijkt. MP3-speler erbij en..... exact. Uit een dicht bosje berkenstammen (blad is er nog niet) komt de zang van de Noordse Boszanger. Ondanks dat het geluid zich verplaatst krijgen we het beest niet in de kijker. Toch zijn we voldaan. In de Pasvik-vallei waren vogelaars tevergeefs aan het zoeken en ook op het Hornoya-vogeleiland hoorden we dat nog niemand hem 'had'.

We rijden richting Batsfjord en de camper moet flink klimmen. Ieder bergmeertje heeft zijn eigen paar Roodkeelduiker of IJseend. Plotseling zien we sierlijke Kleinste Jagers vliegen. Een Raaf met het kuiken van een Noordse Stern in z'n bek wordt achtervolgd door wanhopige ouders. We passeren een slagboom waarachter je 's winters op bepaalde tijden alleen in colonne verder mag (achter sneeuwschuivers nemen we aan). Vlak voor Batsfjord slaan we af en gaan op een onverharde weg naar Norfjord en stoppen na ca 10 km. Hier zijn we in een arctisch paradijs. Een beschutte hoogvlakte met meertjes. We zien drie paren IJseend en ze vliegen gewoon langs de camper. IJsgorzen zingen tijdens de baltsvlucht en dichtbij draaien Grauwe Franjepoten hun rondjes. Naast de camper een Goudplevier en erboven miauwen Kleinste Jagers. Helaas begint het te miezelen en voor 't eerst deze vakantie gaat de verwarming aan.

Het regent de volgende dag continu en 's middags besluiten we hier geen tweede nacht af te wachten. Als we afdalen naar zeeniveau zien we een Sneeuwhoen in de vlucht en op een meertje behalve Roodkeelduikers ook Toppereenden.

Vanaf nu rijden we naar het zuiden, dus naar huis. We zijn nu 5 weken onderweg. Over een schitterende fjell-route, de 98, houden we Laksekv aan. Onderweg paartjes IJseend, Ruigpootbuizerden, Wilde Zwanen en bij een stop een zingende Blauwborst. Vlak voor de auto vliegt een vogel met donkere rug, pikzwarte kop en kanariegele borst. Hebben we in een flits een Wilgengors gezien? De onbevredigende waarneming zetten we niet op de vakantielijst.

Het volgende doel is de rotsformatie Pallastunturi bij Hetta in Finland bij de Zweedse grens. Met een klimtocht hier hebben we het geluk een beetje afgedwongen. In de Crossbill-serie 'Finnish Lapland' staat bij de routebeschrijving een mannetje Sneeuwgorz in zomerkleed. Die willen wij ook wel zien. Terwijl we halverwege de tocht Rendieren fotograferen, zien we een wit-zwart beest vliegen en vlak bij invallen. De Sneeuwgorz vliegt steeds een stukje verder als hij vindt dat we te dichtbij zijn totdat.... er plotseling een Morinelplevier voor ons wegloupt. Dit juweel laat zich juist heel dichtbij benaderen.

Morinelplevier, Pallastunturi, Finland, juni 2010.

Foto: Henny Gorissen

Met deze dubbelslag nemen we afscheid van het hoge noorden en zakken langs de Fins/Zweedse grens af naar de Botnische Golf. Als we daar Zweden binnen rijden worden we verwelkomd door Zwarte Specht, Sperwer, Merel en Tjiftjaf. Ons volgende doel is het geologisch reservaat Skuleskogen bij Umea. De sparrenbossen hier zijn rijk aan spechten, maar wij hebben niets gezien. Het is uiteindelijk al eind juni, wel het moment dat de Parelduikers hier jongen hebben. Als we naast de camper uitrusten van de wandeling met een neut en een noot en naar een Goudvink kijken, komt er op 5m een Vos langs lopen.

De rit naar het zuiden van Zweden is net als over de Duitse autobaan: een dag diep zuchten. Naast het grote meer de Vättern ligt de kleinere Takern en als we daar arriveren valt onze mond open. Wat een voorzieningen! Niet alleen voor ons camperaars, maar ook voor gehandicapte vogelaars. Alle tekst op informatiebordjes is ook in braille. Met een rolstoel kan je zelfs bovenin de uitzichttoren komen via een klimmend slingerende brug. Via deze enorme houten stelling kunnen ook wij tussen de boomkruinen doorlopen. Visarend, Roerdomp en Baardmannetjes vermelden we hier nog, de overige noemen we Ooijpolder-soorten. Ja, je wordt wat blasé op 't eind van zo'n vakantie.

Opwindend is nog wel de ontmoeting met een Auerhaan aan de westkant van de Vättern. We zijn getipt om rond een kaalslag te zoeken, maar dat is niet nodig. Het beest komt al op ons af en blijft in de houtwal tussen kaalslag en weg naar ons blazen. Als een van ons hem nadert voor nog mooiere foto's is een schijnaanval voldoende om achteruit te stuiven.

Auerhaan, Skovde, Zweden, juni 2010.

Foto: Rob Gorissen

Onder Göteborg houden we een stop bij Varberg. Naast het reservaat Getterön zetten we vroeger al de tent op als we op de boot naar Denemarken moesten wachten. Op de schorren en slikken en struiken rondom zien we 39 vogelsoorten. Veel soorten die je ook weer thuis kan zien alhoewel Bonte Kraai of Kraanvogel toch niet zo vaak. Het Nederlands voetbalelftal vermaakt ons door Brazilië te verslaan.

Het vogelen in Denemarken gaat net zo als in Polen: met 120 km/uur. Zodra de veerboot ons in Duitsland heeft afgezet gaan we bij Putgarden een rustig slaapplekje zoeken. Dat blijkt lastig want deze dag heeft Der Manschaft juist gewonnen. Gelukkig werkt ons beproefde recept: de P-plaats naar een vogelobservatieheuvel blijkt een schitterend plekje. In de schemering komen Kraanvogels laag over ons heen om hier te slapen. Precies op dit moment, de avond van de laatste dag, begeeft de scherpstelling van een van onze kijkers het.

Meer dan tevreden, met 192 vogelsoorten, rijden we naar Wijchen. De cactussen staan er nog prima bij. Geraniums zijn aan ons gepensioneerd niet besteed: die kunnen niet zeven weken zonder water.

Eind januari werd, evenals in 2010, aan de hand van gemaakte foto's een overzicht gegeven van alle bijzondere vogelwaarneming en binnen ons werkgebied. Vond deze happening de eerste keer in 2010 nog plaats in de ruime stulp van Remco, dit keer was de presentatie in het SOVON-kantoor op het universiteitsterrein. De ruim dertig aanwezigen werden getraceerd op een groot aantal fraaie platen die op de bekende luchtige manier door Harvey aan elkaar werden gepraat. Ze werden chronologisch in beeld gebracht waardoor de grootste klapper automatisch tot vlak voor het einde bewaard werd.

In 2010 zijn er in totaal op Waarneming.nl liefst 120.286 waarnemingen ingevoerd binnen ons werkgebied. Het betrof in totaal ruim 3,3 miljoen vogels. Daarbij ging het om 250 verschillende soorten (exclusief exoten en hybriden) en 1.011 verschillende waarnemers. In ons werkgebied werd het grootste aantal soorten in 2010 gezien door Remco Wester, Peter Hoppenbrouwers en Erik van Winden met respectievelijk 209, 207 en 198 soorten. Over het algemeen werd er – natuurlijk volledig ten onrechte - nogal schamper gedaan over hybriden en exoten maar met name de klappers van het afgelopen jaar, en dat waren er heel wat, dwongen veel bewondering en respect af.

Harvey was op het originele idee gekomen om aan de klapper van het jaar (uiteraard een arbitraire keuze) een prijs te verbinden die, zoals de bijgevoegde foto toont, dan ook ter plekke kon worden uitgereikt aan Jan Jacobs.

Opvallend is toch wel dat het overgrote deel van de bijzonderheden aan de hand van foto's gedocumenteerd was. Maar ja, welke zichzelf respecterende vogelaar heeft tegenwoordig niet een camera bij zich? Ook al varieert die camera van toeter tot mobieltje.

Van de vogels die min of meer pleisterden waren alleen de Bladkoning (foei Bram toch) en Noordse nachtegaal volgens mij niet 'geplaat'.

De meest bijzondere waarnemingen van het afgelopen jaar kwamen op naam van een handvol personen.

Allereerst was daar de Blauwe kiekendief die op 7 april over het huis van Esther Jansen in Dukendurg vloog en die bij nadere bestudering van de gemaakte foto een **Grijze wouw** bleek te zijn. Wat zou er van deze waarneming zijn overgebleven als ze niet razendsnel een bewijsfoto gemaakt had? Haar commentaar bij de waarneming luidde: *'De vogel kwam zeer sloom aanvliegen (trage vleugelslag) en leek met moeite vooruit te komen. Leek in vlucht een beetje op een uil. Na wat rondvragen uitgekomen op een (onzekere) Grijze wouw. Fantastisch'*. De waarneming is ingediend bij het CDNA.

Begin april – ja dat is toch wel met mei de maand waarin het allemaal te gebeuren staat – ontdekte Peter Verbeek tijdens een inventarisatie in de Millingerwaard een kleine aalscholver die hem meteen verdacht voorkwam. Na wat gezocht werd het beest teruggevonden en kon worden vastgesteld dat het een **Dwergaalscholver** betrof die een kleine twee weken lang aanwezig bleef en door zeer velen bewonderd kon worden op de Kraaienhof, Ooijse Graaf of Kaliwaal.

Op 26 april ontdekte Tim de Boer een uiterst fraaie **Grote grijze snip** aan de Arnhemse kant langs de Linge. Een enkele keer werd hij ook op de iets zuidoostelijker liggende Lingeplasjes gesignaleerd die god zij dank 'van ons zijn'. In de drie dagen dat het beest er bleef zitten, konden meer dan 50 vogelaars hun geluk niet op.

Een verhaal apart was ook dit jaar weer Piet Smeets die, zijn eigen weg gaande, tegen een paar mooie bijzonderheden aanliep. Zo waren daar op 23 april de **Dwergsterns** (2) op de Gebrande Kamp, op 4 mei de **Griël** in het Maasheggengebied in Beugen en op 31 oktober de Grauwe klauwier die op de foto's 'ontmaskerd' werd als een **Daurische klauwier**.

Op 5 oktober verraste Will de Kleijn iedereen door doodleuk een **Roze spreeuw** te melden in de Tuut in Appeltern en die melding te voorzien van een werkelijk schitterende foto. Men stond sprakeloos.

Op 24 december liep tenslotte een dodelijk vermoeide Jan Jacobs aan tegen een gave en ongeringde **Grote trap** en dat alleen maar – volgens eigen zeggen – omdat hij een keer niet naar links zoals gebruikelijk maar naar rechts keek toen hij over de ijzige Lage Horst glibberde met zijn auto.

De vogel werd helaas opgejaagd door een passerende auto en vloog weg in zuidwestelijke richting. Dezelfde dag zag iemand in Venray een mogelijke Grote trap overvliegen hetgeen zeer goed mogelijk kan zijn geweest gezien het feit dat de Trap op Kerstmis in de provincie Zeeland door velen, maar helaas voor het laatst is gezien.

Jan ontdekte dé soort van 2010, de Grote Trap. Foto: Erik van Dijk

Half januari was er in het heropende Wilderniscafé een presentatie van de inrichtingsplan van de Millingerwaard. De plannen kan ik als volgt samenvatten. Er komt een benedenstrooms aangetakte geul (via Kaliwaal) het gebied binnen. In de Millingerwaard loopt deze geul uit in een ca. zes vingervormige smallere geulen die ongeveer ter hoogte van Kolenbrandersbos en Waiboerhoeveweg uitkomen. Grootste deel van deze geul wordt gevormd door de reeds aanwezige wateren, Op een luchtfoto is al te zien dat ook deel van deze vingervormige geulen al uitgegraven zijn (vlak bij Kolenbrandersbos) alleen liggen er nu nog allerlei walletjes in waardoor dit minder zichtbaar is. De belangrijkste nieuwe vergraving is de verbinding van de zandput met de Kaliwaal. Dit gaat via de reeds gekapte strook langs de Beijer, een nieuwe vingervormige geul die nog geheel aangelegd moet worden begint ongeveer halverwege de verlaagde Waiboerhoeveweg en loopt richting kijkhut.

Daarnaast is er tijdelijk tot ca 2020 een nieuwe zandwinput aanwezig die ligt ongeveer ter hoogte van de waiboerhoeve. Later wordt deze gedempt en de bedoeling is dat na demping alleen een geul overblijft, De nieuwe zandput is noodzakelijk voor de financiering van de aanleg. Hier kan de aannemer geld mee verdienen zodat o.a. de aanleg van het geulstelsel kan worden bekostigd.

Omdat het toch nogal een ingrijpende verandering voor dit topgebied is, probeer ik hier mijn inziens de plus en minpunten op een rij te zetten wat betreft de natuurwaarde. Een pluspunt van dit plan is dat het gebied er natuurlijker zal uitzien dan 'rommelige' karakter van nu en mij viel het mee dat er gelukkig een relatief gering oppervlakte landbiotoop uiteindelijk verloren gaat. De Millingerwaard dankt nu o.a. zijn faam aan zijn fraaie zandige rivierbodems en die blijven voor het grooste deel intact. Een ander pluspunt is dat er door inrichting enkele publiekse luwe delen ontstaan o.a. bij oobos en duingebied vlak bij het dan voormalige Beijerterrein (mits er geen toeristische bestemming komt voor het Beijergebouw en omgeving).

Een nadeel is dat het weer een aangetakte geul is en geen meestromende. Rijkswaterstaat durft dat hier blijkbaar (nog) niet aan. Inmiddels weten we dat benedenstrooms aangetakte geulen weinig voor natuur opleveren (zie o.a. Duursche waarden) en meestromend veel. Zie o.a. Vreugderijker waard en geul bij Opijnen. Een kleine stroming blijkt hier al een geschikt leefgebied voor bijzondere stroomminnende vissen te vormen. Doordat het hoogteverschil van de Waal bij de Waiboerhoeveweg en Kaliwaal ca twee meter is, verwacht men echter wel dat er kwel vanuit de waal in deze geulen zal optreden, waardoor er toch wat stroming zal optreden. Echter gezien de dimensies van deze geulen ben ik bang dat dit in de praktijk sterk zal tegenvallen. Maar misschien valt het mee en ook kan er in de toekomst misschien toch nog meer stroming worden verkregen door een buis onder de Waiboerhoeveweg te leggen.....

Verder is het ook een nadeel dat straks het grootste deel v/d wateren in rechtstreekse verbinding staan met de Waal. Hierdoor ontstaan er meer waterstandschommelingen in groot deel van het gebied. Dit is voor veel waterplantenvegetaties niet gunstig (dit houdt o.a. in veel wilgenopslag i.p.v. riet- en moerasvegetaties). Dit zal een heel verschil zijn met de vele geïsoleerde putten die er nu zijn. Ook zullen overal gemakkelijker allerlei vissoorten komen te zitten wat niet gunstig is voor o.a. de amfibiepopulaties en waterplanten. Het waterbiotoop zal in elk geval hierdoor veel eenvormiger worden dan nu het geval is. Ook de soortenrijke libellenpopulaties die er nu zijn, zullen zeer waarschijnlijk sterk verarmen, omdat een met name het ondiepe waterplantrijke geïsoleerde biotoop grotendeels (of geheel?) zal verdwijnen.

Er liggen vermoedelijk enkele drempels in het geulenstelsel begreep ik en op enkele plaatsen duikers o.a. vlak bij kijkhut voor de weg begaanbaar te houden. Het is mogelijk dat hierdoor lokaal toch een demping van de Waal dynamiek is wat gunstig zou kunnen uitpakken voor de vegetaties. Klepduikers i.p.v. gewone duikers, waar alleen (kwel)water uit de geulen kan stromen zou en geen waalwater in stroomt, kunnen ook voor een aantrekkelijkere variatie zorgen.

Het zou aantrekkelijk zijn als er toch na inrichting ondiepe geïsoleerde wateren aanwezig blijven. Vooral nog staan die niet op de kaart. Alleen de plassen van de Millingerhof blijven intact, deze zijn echter te diep voor een interessante libellenfauna.

In 2015 moet het gebied voldoen aan de normen voor veiligheid (dus hoofdgeulen klaar) en 2020 moet de inrichting afgerond zijn.

Herinrichting van de Millingerwaard.

Algemeen

In de Ooijse Graaf worden sinds 1996 zangvogels geringd in het kader van het landelijke Constant Effort Site-project. Dit om, samen met broedvogelinventarisaties en het nestkaartenproject, een beeld van het broedseizoen en veranderingen van populaties te krijgen. Met het project kan men onder andere het broedsucces, de timing van het broeden en de overleving van de vogels berekenen.

Het CES-project loopt van half april tot half augustus en bestaat uit twaalf vangdagen. Vóór het CES-project start wordt er niet gevangen, na het CES worden met lokgeluid zangvogels gevangen tijdens de najaarstrek, meestal tot in oktober.

Hieronder een jaarverslag met de ringvangsten van ringstation de Ooijse Graaf.

CES seizoen 2010

Onderstaande tabel laat de vangsten van de vier meest gevangen soorten tijdens het CES-project zien. Het jaar 2010 was dus een uitzonderlijk goed broedseizoen! Vooral van Tjiftjaf werden ongekend hoge aantallen gevangen. Vrijwel allemaal jonge vogels met op de recorddag 12 juli, 42 exemplaren.

	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Bosrietzanger	99	87	50	82	158	95
Kleine karekiet	205	178	142	113	200	150
Tjiftjaf	224	78	84	105	64	132
Zwartkop	90	70	69	72	84	106
Totaal	618	413	345	372	506	483

Figuur 1: vier meest gevangen soorten tijdens het CES van 2010 tot 2005.

Ook figuur 2 bewijst dat 2010 een goed broedseizoen was. 100+ dagen zijn schaars tijdens het CES-project. Dagen van 130 vogels zelfs erg zeldzaam. De 12e juli was dan ook een recorddag voor het CES-project. Tijdens de najaarstrek kunnen wél veel grotere aantallen worden gevangen. Het overgrote deel van de vogels die gevangen wordt in juni en juli zijn jonge vogels in pluizig jeugdkleed die pas zijn uitgevlogen. Veel jongen betekent een goed broedseizoen.

18/4	29/4	5/5	14/5	24/5	6/6	12/6	21/6	4/7	12/7	24/7	6/8
41	50	34	60	75	72	92	130	108	138	87	105

Figuur 2: Aantal gevangen vogels per CES-dag (dag/maand) in 2010.

Soortenverslag 2010

Totaal werden er dit jaar 4244 vogels in 245 vanguren gevangen. In de eerste week van september is er dagelijks gevangen. Dit was nooit eerder gedaan en leverde meer dan 1700 vangsten op. Alleen in 2009 werden meer vogels geringd.

Waterrallen worden zeer incidenteel gevangen in de Ooijse Graaf, mede omdat ze gemakkelijk uit de mistnetten ontsnappen. Dit jaar was dan ook een recordjaar voor de soort met vier vangsten waarvan er drie in de mistnetten en één in een inloopkooi is gevangen. Op 4 juli werd de tweede **Meerkoet** voor de Ooijse Graaf gevangen. Beide waren handvangsten en betroffen jonge vogels. Niet geheel onverwacht was het lage aantal **IJsvogels** na twee hardnekkige winters. Normaal gesproken ringen we jaarlijks tussen de tien en twintig exemplaren. Dit jaar maar twee. Alweer de twaalfde **Draaihals** hing op 2 september in het net. Toch had ik er van deze soort meer verwacht dit jaar, gezien de vele vangdagen in de goede tijd. Op vijf mei werd de enige **Grote bonte specht** voor dit jaar geringd.

Eind juli slapen jaarlijks honderden zwaluwen en tientallen **Gele kwikstaarten** tussen de netten in het riet. Hiervan kunnen grote aantallen worden gevangen. Ondanks de vele vangpogingen dit jaar werden er maar erg weinig gevangen. Slechts 13 **Oeverzwaluwen** en 121 **Boerenzwaluwen** waarvan 43 op 13 juli konden met behulp van geluid worden gevangen en geringd.

Het aantal Gele kwikstaarten was ook laag met 42 ex. Wel werd er een **Witte kwikstaart** geringd op 28 juli. Dat is zeker geen jaarlijkse soort.

De vierde **Boompieper** voor de Ooijse Graaf hing op 5 september boven de speaker met zang van deze soort. Het terrein is er niet erg geschikt voor.

Van **Winterkoning** en **Heggenmus** werden normale aantallen geringd, resp. 48 en 29 exemplaren. **Roodborst** kende wel een recordjaar met twee recorddagen. Namelijk 70 op 22 september en 92 op 5 oktober, waaronder eentje met Stockholm-ring. In totaal werden er 283 van een ring voorzien.

Tijdens het CES-project konden twee **Nachtegalen** worden gevangen. Een adult en een juveniel. Ook geen jaarlijkse soort. **Blauwborst** wordt wel jaarlijks gevangen tijdens het CES met dit jaar 17 stuks. Ook de vijfde **Zwarte roodstaart** ooit werd van metaal voorzien tijdens het CES, een jonge vogel in jeugdkleed. Van **Gekraagde roodstaart** en **Roodborsttapuit** werden beide 3 ex gevangen. Alle Gekraagde roodstaarten werden in het najaar gevangen.

Lijsters worden voornamelijk op najaarstrek geringd en dan in vrij klein aantal. Van **Merel**, **Zanglijster** en **Koperwiek** resp. 20, 26 en 25.

Sprinkhaanzangers worden in augustus en september vrij regelmatig gevangen. Dit jaar elf, alleen in 2003 werden zoveel 'sprinkies' geringd. Een laat exemplaar werd op 5

oktober geringd. Vorig jaar zijn we begonnen met het 's nachts afspelen van snorrenzang in augustus en september. Dat leverde toen de eerste poging meteen al het eerste exemplaar voor de Ooijse Graaf op. Na dat succes is dit jaar hetzelfde gedaan. Wederom succesvol met een vroege **Snor** op 10 augustus en een vrij laat exemplaar op 6 september! Beide eerstejaars vogels. Ze trekken blijkbaar toch meer over ons werkgebied dan misschien gedacht werd. Deze soort lijkt jaarlijks te kunnen worden geringd. Het aantal **Rietzangers** is de afgelopen tien jaar fors toegenomen. In augustus tot half september is dit een vrij algemene doortrekker die standaard gevangen wordt, ook zonder het afspelen van nachtgeluid. Dit jaar werden er 55 gevangen. Daaronder een eerstejaars vogel met Paris-ring op 28 september. Een extreem geval van dispersie. Op 4 september werd een eerstejaars vogel met Nederlandse ring teruggevangen. Dit betrof een vogel van Vlieland. Tijdens het CES werd dit jaar een broedpaartje gevangen waarvan de vrouw een broedvlek had hetgeen duidt op de aanwezigheid van een nest. **Bosrietzanger** had een vrij gemiddeld jaar met 100 nieuwe vogels en 47 eigen terugvangsten. De laatste werd op 22 september gevangen wat laat is voor de soort.

Zoals gewoonlijk kwam **Kleine karekiet** op de tweede plaats te staan dit jaar met 718 nieuw geringde vogels. 12 augustus, 10 augustus en 4 september waren de beste dagen met resp. 95, 64 en 61 exemplaren. Op 21 juni, 10 augustus en 12 augustus werden vogels met een Bruxelles-ring gevangen. Op 12 juli één met Paris-ring en op 12 augustus één met Stockholm-ring. De **Braamsluiper** is ieder najaar een soort in vrij klein aantal. Dit jaar moesten we het met vijf exemplaren doen. Dit jaar werden 67 **Grasmussen** gevangen waarvan een vrij late adult op 25 september. **Tuinfluiters** worden voornamelijk in augustus gevangen op doortrek. In 2010 183 waarvan 25 op 1 september. De **Zwartkop** was de meest gevangen soort. Voornamelijk in september kunnen deze in zeer grote aantallen gevangen worden. Dit jaar zeven 100+ dagen. Geen dagrecords maar wel een jaarrecord. Van hoog naar laag: 184 op 22 september, 168 op 4 september, 159 op 2 september, 152 op 5 september waarvan er één eerstejaars een Bruxelles-ring droeg; dispersie, 141 op 1 september, 140 op 6 september en 104 op 3 september. In totaal werden er 1335 geringd. Vrijwel allemaal eerste kalenderjaar vogels. Erg leuk was de vangst van een eerstejaars **Bladkoning** op 5 oktober na het afspelen van het nachtgeluid. Dit was de tweede voor de Ooijse Graaf na een vogel op 3 oktober 2000. Helaas zijn hier geen foto's van gemaakt. **Tjiftjaf** deed het vooral tijdens het CES erg goed. Er werden er dit jaar 371 van ringentje voorzien. Alleen in 2004 werden er meer geringd.

De **Fitis** is wel broedvogel in het terrein maar wordt nooit erg veel gevangen, 26 dit seizoen. Vijf **Goudhaantjes** en twee **Vuurgoudhaantjes** werden dit najaar geringd. De eerste Vuurgoudhaan was vrij vroeg op 2 september.

De **Bonte vliegenvanger** is geen jaarlijkse soort. Op 3 september werd wel een exemplaar geringd. Op 18 oktober kon een vrouw **Bardman** worden geringd. De vogel vloog eerst roepend over en viel in bij de netten in het riet. **Startmezen** zitten standaard

in het terrein maar worden onregelmatig gevangen, vaak met meerdere exemplaren tegelijk. 25 vogels in 2010. **Matkop** lijkt geen last te hebben gehad van afgelopen strenge winters. Er is in ieder geval geen afname in het aantal gevangen vogels te zien. Dit jaar was vrij gemiddeld met 17 exemplaren. Op 5 oktober werden de enige **Zwarte mezen** geringd, zes stuks. De **Pimpelmees** had op 22 september een dagrecord met 59 ex. In totaal werden er 281 gevangen en geringd. Ook **Koolmees** had een dagrecord met 37 op 13 oktober. Op 18 oktober werd een Koolmees met kleurringen gevangen. De herkomst van deze vogel wordt nog achterhaald. Totaal werden 147 Koolmezen geringd. **Boomklevers** zitten onregelmatig in het terrein en worden incidenteel gevangen. Dit jaar één nieuwe Boomklever gevangen. De **Boomkruiper** wordt regelmatig gevangen met negen exemplaren dit jaar.

Van augustus tot in ieder geval einde vangseizoen slapen jaarlijks duizenden **Spreeuwen** in de Ooijse Graaf, soms tussen de netten en soms wat meer naar het zuiden. Een spectaculair gezicht wanneer deze gezamenlijk 'opspatten' uit het riet 's ochtends. De meeste Spreeuwen werden 's avonds gevangen. Totaal dit jaar 145 waarvan 88 op 22 september. Dit was een dagrecord. **Ringmussen** broeden in de nabij gelegen boerderijen en gebruiken de Ooijse Graaf soms om te foerageren. Er werden er twee geringd. **Vinken** worden opvallend weinig gevangen. Het betreft evenals dit jaar vrijwel alleen lokale broedvogels. **Putter** was al meer dan 10 jaar niet meer gevangen. Nu hing er op 27 juli een adult mannetje in het mistnet. Leuk was de vangst van twee Appelvinken die onverwachts in het net hingen. Een adulte vrouw op 4 juli en een eerstejaars vogel op 21 juli. Dit waren de tweede en derde voor de Ooijse Graaf.

Tot slot is **Rietgors** ook een vrij veel gevangen soort. Vooral tijdens de najaarstrek kan de soort met behulp van geluid goed worden gevangen met 23 ex op 13 oktober. In totaal 93 dit jaar.

Alweer de twaalfde Draaihals, Ooijse Graaf, 2 sept. 2010.

Foto: Bram Ubels

Soort	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Buizerd	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Sperwer	-	-	-	1	-	-	1	1	-
Houtduif	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Waterral	4	2	-	1	-	-	1	-	-
Porseleinhoen	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Waterhoen	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Meerkoet	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Zwarte stern	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bokje	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Oeverloper	-	1	-	-	-	-	-	-	-
IJsvogel	2	14	11	17	11	21	12	11	13
Draaihals	1	2	-	2	2	-	-	1	2
Groene specht	-	-	-	-	1	-	1	1	2
Grote bonte sp	1	2	-	1	1	2	1	1	2
Kleine bonte sp	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Oeverwaluw	13	158	2	-	95	142	15	31	10
Huiszwaluw	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Boerenzwaluw	115	430	150	31	935	993	209	99	282
Boompieper	1	1	-	-	-	1	-	-	1
Gele kwikstaart	42	237	101	230	14	41	48	-	-
Grote gele kwik	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Witte kwik	1	-	-	2	-	-	-	2	-
Winterkoning	48	45	54	61	40	66	35	50	41
Heggenmus	29	13	18	23	6	43	30	29	23
Roodborst	283	102	82	123	35	176	67	194	119
Nachtegaal	2	1	-	-	1	1	1	2	1
Blauwborst	17	31	8	10	8	5	26	16	11
Zwarte roodsta	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Gekraagde rood	3	1	2	1	1	6	4	-	4
Paapje	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Roodborsttapuit	3	3	3	-	-	4	3	1	-
Merel	20	5	13	25	9	38	21	34	21
Kramsvogel	-	-	-	-	-	-	-	9	-
Zanglijster	26	20	25	17	18	32	19	41	27
Koperwiek	15	-	8	13	-	13	4	14	-
Grote lijster	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sprinkhaanzang	11	7	5	5	9	5	7	11	3
Snor	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	52	55	26	29	29	9	13	12	7
Bosrietzanger	100	119	55	93	181	110	136	91	78
Kleine karekiet	718	850	641	439	601	373	448	417	366
Spotvogel	-	3	1	3	3	3	2	5	1
Braamsluiper	5	9	14	10	4	9	10	7	6
Grasmus	67	93	36	42	71	43	79	53	30
Tuinfluit	183	198	113	101	108	169	118	98	112
Zwartkop	1335	1101	602	452	432	876	670	669	581
Bladkoning	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjiftjaf	371	246	184	152	100	234	393	306	268
Fitis	26	37	23	21	21	36	35	40	23
Goudhaan	5	-	14	15	-	5	-	11	-
Vuurgoudhaan	2	2	6	6	1	-	-	-	1
Grauwe vlieg	-	2	1	1	1	1	-	2	1
Bonte vlieg	1	1	-	-	-	-	2	2	-
Baardmannetje	1	-	6	-	-	-	-	1	-
Staartmees	25	12	27	14	3	12	25	24	6
Matkop	17	18	17	8	9	25	13	10	15
Glanskop	-	-	1	-	1	1	-	-	-
Zwarte mees	6	-	2	2	-	20	-	1	-

Soort	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Pimpelmees	281	120	176	83	34	106	74	85	74
Koolmees	147	96	151	96	40	134	82	75	61
Boomklever	1	2	1	-	1	2	-	-	1
Boomkruiper	9	8	8	6	7	3	10	10	10
Buidelmees	-	-	-	-	-	1	1	2	15
Spreeuw	145	175	49	8	6	11	-	2	-
Gaai	-	2	1	-	1	-	1	-	-
Huisms	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Ringms	2	1	2	-	1	2	1	-	4
Vink	6	3	6	1	3	5	3	2	3
Groenling	-	-	1	2	1	1	2	-	4
Putter	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine barsijs	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Appelvink	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Ortolaan	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Geelgors	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Rietgors	93	76	96	76	48	182	138	113	165
Totaal	4244	4307	2744	2226	2897	3727	2766	2592	2397

Figuur 3. Aantallen gevangen vogels Ooijse Graaf 2010 – 2002. (2001 – 1996 is achterwege gelaten).

april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober
2	3	5	11	6	12	4

Figuur 4. Vangdagen per maand in 2010

Bardman vrouw, Ooijse Graaf, 18 okt 2010.

Foto: Fabian Meijer

Einde van twee jaar Gierzwaluw als jaarvogel

Jochem Kühnen, gierzwaluw@vogelwerkgroepnijmegen.nl

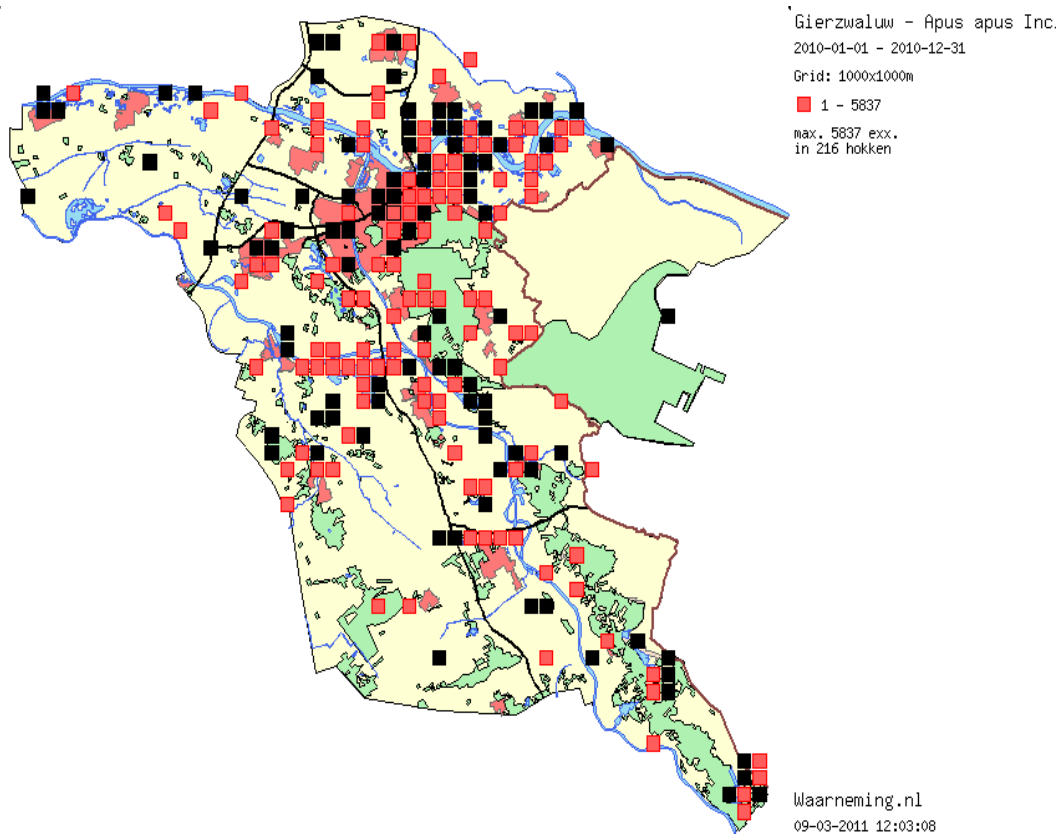
Twee jaar de Gierzwaluw als jaarvogel, het zit er zo'n beetje op. Zo'n beetje, want ook al vliegen de Gierzwaluwen inmiddels al weer door het luchtruim van verschillende Afrikaanse landen bezuiden de Sahara, er moeten nog wat laatste nestplaatsen van afgelopen seizoen op de kaart gezet worden. Een beetje laat, maar zo gaat dat nou eenmaal als je niet full-time voor Gierzwaluwen bezig kunt zijn.

In de afgelopen twee jaar zijn behoorlijk wat nestplaatsen van Gierzwaluwen in Nijmegen en directe omgeving gevonden. In 2009 is er door wat meer mensen aan gewerkt dan in 2010, maar er is in het eerste jaar ook wat beter 'geworven'. Evengoed hebben we nu toch een aardig overzicht van waar in ieder geval mooie populaties zitten. Nijmegen Oost, Voorstenkamp, Willemskwartier, Waterkwartier, Wolfskuil, het centrum, etc. Hopelijk wordt er bij eventuele renovaties in deze wijken dus rekening gehouden met de aanwezige vogels. Volgens de Flora en Faunawet moet dat tegenwoordig, want Gierzwaluw- en Huismussennesten zijn het hele jaar door beschermd. Alleen komt dat in de praktijk nog niet altijd even goed uit de verf. Bij een nieuwbouwproject in Malden gaat het gelukkig wel erg goed. Een ecologisch adviesbureau (Econsultancy) heeft daar bij inventarisaties verschillende Gierzwaluwnesten aangetroffen. In eerste instantie werd er naar de aanwezigheid van vleermuizen gekeken, maar toen de nieuwe Flora- en Faunawet inging werd nog speciaal naar Gierzwaluwen en Huismussen gekeken. Het adviesbureau heeft om mijn advies gevraagd en in de nieuwbouw zullen waarschijnlijk ruimschoots nestvoorzieningen worden aangebracht. Hopelijk kunnen dit soort dingen hier en daar nog met terugwerkende kracht geregeld worden, bijvoorbeeld bij toekomstige tweede renovaties van wijken waarin bij een eerste renovatie veel nesten verloren zijn gegaan. Ik kan me bijvoorbeeld goed herinneren hoe in mijn geboortewijk Neerbosch-Oost nesten van Huismussen met eitjes en al in containers werden gegoid. Daar is nu vrijwel nergens meer het vrolijke getsjilp te horen.

Dat is dan ook één van de wijken waarin geen of nauwelijks Gierzwaluwen werden gezien. Andere wijken zijn bijvoorbeeld Lankforst, Brakkenstein, Hatert, Hees, Heseveld, Meijhorst, Malvert en Aldenhof.

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het allemaal momentopnames zijn en dat er toch veel meer nodig is om een stad als Nijmegen goed te inventariseren. Er zijn maar weinig plaatsen in Nederland waar goed geïnventariseerd is en dat is goed te begrijpen als je kijkt naar hoeveel moeite het kost. In een dichtbevolkte wijk als Galgenveld bijvoorbeeld kun je best een hele avond rondgaan en toch maar een handjevol nestplaatsen vinden. Dankzij twee jaar de Gierzwaluw als jaarvogel hebben we niet alleen een aardig beeld kunnen krijgen van dichtbevolkte wijken, maar ook de Gierzwaluw wat extra bekendheid kunnen geven. Dankzij persberichten heb ik erg veel waarnemingen van niet-VWGlleden gekregen en zijn ook VWG-leden beter op de vogels rond hun eigen huis gaan letten. Ik vind het leuk dat er hierdoor mensen enthousiast zijn geworden over deze bijzondere vogeltjes.

Bij deze wil ik graag Niki Boerland, Ron de Haas, Herman Katteler en Jos van Oostveen, die erg actief mee hebben geholpen met inventariseren, hartelijk bedanken. Verder natuurlijk ook alle anderen die waarnemingen door hebben gegeven, hartelijk bedankt! En Wilfried de Jong wil ik hartelijk bedanken voor de prettige samenwerking deze twee jaar. Hij heeft goed nagedacht over de inventarisatiemethode en behoorlijk veel gebieden zelf voor zijn rekening genomen! Uiteraard blijven waarnemingen altijd welkom!

Alle ingevoerde gierzwaluwaarnemingen in 2010. Bron: waarneming.nl.

Waarnemingenoverzicht 1 november 2010 - 1 februari 2011

Met een paar waarnemingen net erbuiten...

Peter Hoppenbrouwers, peter.hoppenbrouwers@planet.nl

Van 7 jan. tot en met 19 jan. zwom er een **Roodhalsfuut** op de 5^e plas van de Kraaijbergse Plassen. Verder nog een exemplaar op 15 jan. op de ondergelopen Staartjeswaard tijdens een watervogeltelling en twee exemplaren op 16 jan. bij Horssen, Het Laagveld. Op 24 dec. was er een **Kuifduiker** aanwezig op een plas in de Ambtswaard bij Bommel om wellicht op Tweede Kerstdag bij de Kraaijbergse Plassen nummer 5 op te duiken waar die tot 27 dec. te zien was.

De **Roerdomp** zien in de wintermaanden gaat een stuk gemakkelijker dan in de zomer getuige de 44 waarnemingen van deze soort. Soms tot twee exemplaren tegelijk aan toe bij de Kraaijbergse Plassen nummer 5 op 10 jan.! De soort is ook goed vertegenwoordigd in de fotowedstrijd van de Vogelwerkgroep! Andere roerdompwaarnemingen kwamen uit het Zwanenbroekje, Ooijpolder, Duffelt, Lage Raam en Driessensven. De **Grote zilverreiger** was met maar liefst 19 exemplaren te zien bij de Oude Waal op 10 nov. Van 3 tot 6 nov. was er een ongeringde **Koereiger** aanwezig bij Langenboom-De Kuilen.

Een enkele **Kolgans** wil ik er toch uitlichten, namelijk E29. Die kreeg een halsband om op 9 december 1999 in het Lauwersmeergebied en vliegt sindsdien elk jaar naar de Ooijpolder om hier te overwinteren. Ook dit jaar werd-ie al verschillende keren gezien. De **Rotgans** zit er ook dit jaar weer bij tussen de kollen verstopt in Bergen, in het land van Cuijk en in de Ooijpolder. Eén waarneming van maar liefst 23 exemplaren op 6 feb. (ja, eigenlijk gaat dit overzicht maar tot 1 feb.) bij de Loenense Buitenpolder. Dit is wel een uitzonderlijk hoog aantal in ons werkgebied! Verder ook tussen de kollen of toendrarietganzen een enkele **Roodhalsgans** in de Ooijpolder, Land van Cuijk en Noord-Limburg. Een soort die de laatste jaren vaker gezien wordt, is de **Kleine rietgans**. Het blijft niet meer beperkt tot een enkel exemplaar, getuige de groep van elf stuks bij Well, Meerssenhoff op 11 feb. Degenen die op de laatste SOVON-dag zijn geweest en het verhaal over de **Taigarietgans** hebben aangehoord weten dat deze soort zich bijzonder lastig laat determineren. Op de site van SOVON staat nog het een en ander over deze soort. Toch zijn er van de soort een behoorlijk aantal waarnemingen verspreid over het werkgebied binnengekomen. Naar ik vrees zal het veelal om waarnemingen van (afwijkende) toendrarietganzen gaan. Waarnemingen voorzien van duidelijke foto's

maken de beste kans om een goedgekeurde waarneming van de soort te worden. Beoordelaars hiervan, sterkte gewenst!

Op ganzengebied vliegt er nogal wat ontsnapt rond als je naar de waarnemingen kijkt van de **Manengans** op 28 dec. bij de Ambtswaard van Bemmelen, **Sneeuwgans**, goed verspreid over het werkgebied, een **Andesgans** bij Milsbeek op 18 dec. en op 9 jan. bij Ottersum, een **Keizergans** op 14 jan. in de uiterwaard van Maasbommel en een **Kaapse casarca** op 20 nov. op de Zurepasweiden bij Sambeek.

Door het hoge water van Waal en Maas en de hierdoor ondergelopen uiterwaarden werd het een feest voor liefhebbers van de **Kleine zwaan** die zijn hoogste aantallen haalde met maar liefst 405 exemplaren bij de Maasuiterswaarden van de Kleefse Veerstraat ten noorden van Grave, ten zuiden van Nederasselt. Dezelfde plek was ook goed voor een **26 Wilde zwanen** op 17 jan. Zowel de Kleine zwaan als Wilde zwaan werden in kleinere aantallen in vele delen van Waal- en Maasuiterswaarden waargenomen.

De Kraaienbergse Plas 9 was goed voor twee exemplaren van de **Krooneend** van 6 - 27 dec. Meestal werd er trouwens maar eentje gezien. Ook in de Millingerwaard en Kaliwaal bij Kekerdom werd een enkel mannetje gezien. De **Topper**, een vrouwtje in dit geval, werd op 22 jan. tot in ieder geval 1 febr. op plas 8 'Op den Druif' van de Kraaienbergse Plassen waargenomen.

Roerdomp, Zwanenbroekje, 29 dec. 2010.

Foto: Jeroen Veeken

Ontsnapte eendensoorten werden uiteraard ook weer gezien. Ik noem ze kort: de **Rosse fluiteend**, **Carolinaeend**, **Mandarijneend**, **Muskuseend** en de **Chileense smient**.

Voor vogelaars die van puzzelen houden, een paar **hybride eendencombinaties**, een Krooneend x Tafeleend, werd op 28 nov. bij Beugen De Vilt gezien en een Kuifeend x Tafeleend werd op 10 nov. en 15 dec. op de Regtersteegse Weiden bij Gennep waargenomen. Een vrouwtje **Middelste zaagbek** vloog op 20 nov. langs de Maas ter hoogte van Gassel - De Kampen.

Rode Wouw, Circul, 10 okt. 2010.

Foto: Jan van Maassen

Dertien waarnemingen van de **Rode wouw** in deze periode, variërend van de Hamert op 7 nov. tot boven de stuwwal van Nijmegen op Tweede Kerstdag.

Door de koude in Scandinavië is de **Ruigpootbuizerd** meer dan gewoonlijk op verschillende plaatsen in het werkgebied gezien. Op 7 nov. de eerste boven de trektelpost van de Hamert, later ook meldingen van de soort in het Land van Cuijk, ook net buiten het werkgebied en in de Ooijpolder/Duffelt.

De **Kraanvogel** besloot afgelopen najaar maar weer eens vooral boven Noord-Limburg naar het zuiden te vliegen. Op 7 nov. 169 exemplaren boven de trektelpost van de Hamert en bij het golfterrein van Groesbeek werken ook vogelaars: 240 exemplaren op 30 nov. zuidwaarts vliegend. Meer aandacht elders in deze Mourik voor de fantastische waarneming van een **Grote trap**. Maar vooruit, dan (weer) even in het kort. Jan Jacobs uit De Horst kon even geen sneeuw en ijs meer zien en wilde ganzen gaan bekijken. Het werd een Grote trap! Helaas bleef de Trap niet lang in het Groesbeekse en vloog op om de volgende dag in West-Brabant op te duiken, even in Zeeland aanwezig te zijn, om

vervolgens naar België te vliegen, waar die nu nog zit. Hopelijk vliegt ie weer via Groesbeek terug met een tussenstop van één dag... Een paar novemberwaarnemingen van de **Scholekster** bij Cuijk en Kraaienbergse Plassen en na de vorst en sneeuw was er op 15 jan. eentje bij de Lentse Waard te zien. Een ontsnapte **Steltkluut** vloog op 7 nov. de trektelpost Gassel - De Kampen in ZO-richting voorbij. Eind oktober, de 28e waren er nog twee **Bonte strandlopers** in gezelschap van een **Zilverplevier** in het oostelijke deel van de Bemmelse Polder te zien.

Een niet bepaald alledaagse soort is de **Rosse grutto**, en dan ook nog in een respectabele groep! Op 8 nov. vlogen er 33 exemplaren over de trektelpost Maldens Vlak en op 16 jan. vlogen er zo'n 30 over de Oosterhoutse Waard. Tijdens tochten door vochtige terreinen in het werkgebied werd er regelmatig een **Bokje** 'opgepest'. Twee novemberwaarnemingen van de **Groenpootruiter** waren de laatste van het jaar 2010. Twee waarnemingen alweer van de soort in jan. 2011, en wel op 16 jan. langs de Kerkdijk in de Ooijpolder. Op 20 en 21 nov. was een eerste winter **Dwergmeeuw** ter plaatse bij de Koningsvennen Milsbeek.

Velduil, Breedeweg, 12 febr. 2011.

Foto: Jan Jacobs

De **Velduil** kent een paar winterwaarnemingen, de eerste op 7 nov. bij Groesbeek-Hoge Horst en eentje op een heideveldje naast de landingsbaan van het Zweefvliegveld Malden op 20 nov.

Een **Oehoe** werd er op 3 jan. geroepen op een verborgen gehouden plek in het werkgebied. Hopelijk gaat hij nog meer roepen dit jaar. Voor lezers die niet kunnen

wachten en tevreden kunnen zijn met een in gevangenschap zijnde Oehoe. Langs de dijk bij Weurt, net voordat het autodeel op de dijk stopt even binnendijs kijken op het hek...

De **Middelste bonte specht** was te horen en zien op de bekende plekken rondom de Wylerberg en op 31 jan. bij de Hamert-Geldernsch-Nierskanaal. De grootste groep van de **Waterpieper** vloog op 15 nov. over de Kraaijenbergse Plas nummer 7. De **Pestvogel** deed aanvankelijk z'n naam eer aan, namelijk 'pesten'. Ze bleven niet lang ter plaatse, maar doken wel op veel plaatsen op. Op de sluitingsdag van het jaar 2010, 31 dec., waren er maar liefst 35 overvliegend te zien in de wijk Weezenhof, Nijmegen. Een laatste waarneming ooit van de **Tapuit** in het werkgebied, werd gedaan op 27 november bij de Kraaijenbergse Plas 9 Heeswijk. De laatste waarneming van de **Roodborsttapuit** werd gedaan op 14 dec. Hierna werd het onaangenaam koud voor ze en zijn ze tot vandaag, schrijvende 15 febr., nog niet teruggezien. Een erg late **Beflijster** vloog op 2 nov. nog over de trektelpost Maldens Vlak. Niet elke **Zwartkop** was naar het zuiden gevlogen getuige de waarnemingen bij wintervoer en vetbollen in Nijmegen, Malden, Beek-Ubbergen en Wijchen.

Witkopstaartmees, Zwanenbroekje, 9 jan. 2011.

Foto: Harvey van Diek

Het was goed kijken naar groepen staartmezen of hier tussen een **Witkopstaartmees** zat. Winnaar op aantal werd de Hamert-Pikmeeuwenwater waar maar liefst 18 exemplaren op 20 nov. voorbijkwamen vliegen. Verder zaten ze ook in de tuin van een VWG-lid in Weurt en langs de Rijksstraatweg naar Beek-Ubbergen e.o. Een paar 'pings'

van de **Baardman** waren te horen in de Groenlanden en voor het laatst van het jaar 2010 op 19 dec. bij Tiengeboden in de Ooijpolder.

Op de Wylerberg was op 7 en 8 december een **Taigaboomkruiper** aanwezig. Van 5 tot 8 jan. was er ook eentje te zien en horen op de Gasselse Heide. Twee zekere waarnemingen van de **Kortsnavelboomkruiper** bij de Wylerberg op 12 nov. en 8 dec. De **Klapekster** overwintert ook in onze omgeving, het Zwanenbroekje, Millingerwaard, de omgeving van de trektelpost Maldens Vlak, Bergerheide en Hamert zijn inmiddels bekende plekken waar een exemplaar te vinden valt. Een enkele overvliegende **Raaf** werd gezien boven Berkenkamp Bergen, Trektelpost Maldens Vlak, Wylerberg, Milsbeek en Heemtuin Malden.

Voor **barmsijzen** groot of klein kon u in heel ons werkgebied zijn... In en op diverse heemtuinen, achter- en voortuinen, industrieterreinen etc. kon je ze aantreffen. De **Europese kanarie** is sinds 24 dec. te bewonderen in Rijkevoort. Hier overwintert er eentje in een achtertuin. Verder alleen overvliegende of kort ter plaatse zijnde exemplaren van deze soort in het werkgebied.

Al 'trompetterend' vlogen er op 7 nov. drie exemplaren van de **Noordse goudvink** over de trektelpost van de Hamert. Ook soms ter plaatse, drie exemplaren bij de Bruuk Ashorst-Groesbeek.

De verschillende trektelposten, de Hamert, Gassel-De Kampen en Maldens Vlak, hadden ook het genoegen overvliegende of kort ter plaatse zijnde **IJsgorzen** te zien. Een paar waarnemingen ook van de **Sneeuwgorz**. De eerste op 29 nov. bij het Karbrugse Veld gemeente Lingewaard en de laatste van deze periode, twee exemplaren die op 2 jan. in de Ooijpolder bij Persingen te zien waren.

Sneeuwgorz, Persingen, 30 dec. 2010.

Foto: Pauline van Marle

Notulen 29 maart ALV 2010

Aanwezig: Laurens Rietveld (vz), Jan Hartog (penn), Peter Hoppenbrouwers (sec), Jos van Oostveen (a.l.), Remco Wester, Haye Galama, Bram Aarts, Rob Bos, Marcel Bingley, Paul Gnodde, Erik van Dijk, Athol Burill, Harry Nieboer, Jochem Kühnen, Jaap Brinkman, Rob Gorissen.

1 Opening: na een voorstelronde wordt de vergadering voortgezet.

2 over de notulen van 2009

Jochem Kühnen: Gierzwaluw is ook jaarsoort voor 2010. Peter: klopt, komt later nog aan bod.

3 Ingekomen post

- Peilbeheer Oude Waal: het waterschap heeft het besluit genomen om het sluisje van de Oude Waal bij Nijmegen niet meer dicht te houden, waardoor het water niet langer kan worden vastgehouden. Haye Galama: het Waterschap is hierin een tussenpartij, geklemd tussen boeren/bewoners aan de ene kant en SBB aan de andere kant. Remco: is n.a.v. de problematiek van de Oude Waal het iets om een avond te organiseren bedreigde natuur rondom Nijmegen? Het is in ieder geval goed om verstoringen te melden op de Mourikmailcirkel of bij het infoadres van de vogelwerkgroep.
- Mourikredactie: deze zoekt versterking in de redactie.

4 Bestuur

- Bestuurstermijnen, voor de voorzitter, secretaris en penningmeester is dit het laatste jaar. De voorzitter en secretaris zijn niet herkiesbaar, de penningmeester wel. De penningmeester geeft wel te kennen in die zittingstermijn tussentijd te willen aftreden.
- Twee boekenbonnen voor actieve leden: helaas zijn ze niet aanwezig maar het bestuur wil graag Sjak Gielen (de 'Mourikfietsbode') en Sjaak van den Berg (vogelcursus) bedanken voor hun inzet.
- Jaaroverzicht 2009: Remco: dit komt nog, nu te druk met de verhuizing.

5 financiën

Jan: veel mensen (2/3 deel van de leden), moesten nog betalen in het najaar, met internetbankieren is dit gemakkelijk in te stellen dat het automatisch 1 keer per jaar op een bepaalde datum betaald wordt. De balans is op kasbasis gemaakt, ziet er gezond uit.

Paul: automatische incasso? Jan: Dit is duurder, voor grote clubs is het handig, wij zijn te klein.

Erik: post projectgeld op begroting? Jan: ja, om iets op te zetten is er geld gereserveerd. Optellen per jaar? Hangt van het project af, kan een deel vanaf gaan voor kleinere projecten van bv. Leden

Verslag Kascommissie (bestaande uit Jaap Brinkman en Marcel Bingley): in orde bevonden en Jaap vraagt de ALV de penningmeester te dechargeren, Jaap heeft zijn periode erop zitten, Erik van Dijk wordt het nieuwe lid naast Marcel Bingley.

6 Activiteiten

- Jaarsoort 2010 gierzwaluw, Jochem: vorig jaar begonnen, kleine excursie door de stad, waar moet je opletten, de lijst nestgevallen is omhoog gegaan. Data zijn belangrijk om de soort te beschermen, maar data verzamelen is een tijdrovende klus. Jos: mensen reageren heel enthousiast. Paul: wat kun je doen bij een verbouwing? Jochem: je moet compenseren en jaarrond beschermen, de praktijk is helaas anders. Erik: dit moet proactief gebeuren, bv. standaard een dakpan meegeven met de verbouwing. Jochem: bij woningbouw vereniging Talis zit een bioloog, dit kan positief zijn. Harry: wat zijn de kosten van een dakpan? Jochem: liever geen dakpannen. Het beste zijn nestkasten die duurzaam in muur worden ingebouwd en hoog minimaal 3 meter. In bestaande huizen is dat dus lastig inbouwen. Jochem heeft een lijst van wijken waar huizen worden afgebroken in googlemaps gemaakt.
Bram: hoe is gemeente Nijmegen? Jochem: stroef. Haye: je moet de wethouder hebben. Harry is benieuwd of er weer een gierzwaluwexcursie is?
- Smoelenboek, de bedoeling is dat dit verder uitgebreid wordt in de Mourik.
- Waarneming.nl: Waarnemingen in waarneming.nl komen die op naam staan van de vogelwerkgroep (niet op naam zijnde van de individuele gebruiker in waarneming.nl) in de Nationale Databank Flora & Fauna. Nu is de vogelwerkgroep de juridische eigenaar van die waarnemingen. Er zijn nog veel vragen, omtrent de totstandkoming, het beheer en de exploitatie van de NDFF. Een paar leden, Bram en Remco zien liever eerst garanties van de NDFF/GAN alvorens de vwg-gegevens te leveren. Of heeft de vwg er voldoende vertrouwen in dat dit wel goed zal gebeuren? Na een stemming hierover: 2 tegen, 14 voor levering vwggegevens aan NDFF/GAN.
Nog even: Als individuele waarnemer kun je in het landelijke scherm van Waarneming.nl onder je eigen profiel →kopje waar gaat mijn data naar toe? het zo instellen of het wel/beperkt/niet doorgegeven mag worden.
Rob G: in andere pgo's speelt dit nog niet.

- Trektellen: geen nieuws. Er wordt tegenwoordig door een paar fanatieke leden ook in het voorjaar geteld. Zie trektellen.nl (zweefvliegveld Malden) en het nijmegen.waarneming.nl-scherm.
- Vogelcursus 2010: Peter: deze cursus zit wederom vol met deelnemers. Blijft goed lopen.
- Excursies: binnenkort weer dinsdagavond-fietsexcursies in de Ooijpolder, data worden op de site gezet, hier hoeft men zich niet voor aan te melden.
- Lezingen: er worden in het najaar/winter een paar avonden gepland.
- Inventarisatie GP: wordt gecoördineerd door Frank Majoor, nieuwe geïnteresseerde tellers kunnen hem via SOVON bereiken.
- Najaarskamp Schiermonnikoog: opgeven hiervoor kan bij Peter.
- MUS: stadsvogels tellen, zie website SOVON of er nog vrije plaatsen zijn in je woonplaats.
- Archief: geen nieuws.
- Mourik: zoekt versterking in redactie. Geïnteresseerden kunnen zich melden bij Harvey of Sjak.
- Leesmap: -
- VWG-Fotowedstrijd: Peter is nu uit de wedstrijdorganisatie, Harvey neemt dit nu over samen met Marijn.
- SOVON-jaar bruine kiekendief: zie link op vwgwebsite of op sovon.nl

Rondvraag

1. Remco: samenwerking andere vwg's?
2. Jos: ja, of met SBB, IVN.
3. Rob: ik zie geen waarnemingen van Keent op het Nijmegen.waarneming.nl scherm? Dit komt doordat Keent net niet bij ons werkgebied hoort.

SALDI 31-12-2009		SALDI 31-12-2010:	
Triodosbank spaarrekening	13892,26	Triodosbank spaarrekening	14988,41
Triodosbank lopende rekening	817,56	Triodosbank lopende rekening	658,41
kapitaal op 31-12-2009	14709,82	kapitaal op 31-12-2010	15646,82
KAPITAALSVERANDERING OVER 2010		937,00	
INKOMSTEN	Begroting 2010	Werkelijk 2010	Begroting 2011
Contributies	2600,00	3055,00	2600,00
Rente Triodos spaarrekening	200,00	199,63	175,00
Rente Triodos lopende rekening		0,00	
Sponsoring	0,00	75,00	0,00
Vogelcursus	150,00	(92,25)	150,00
Inkomsten Tellers	1000,00	1000,00	1000,00
Avondbijeenkomst		0,00	
Totaal inkomsten	3950,00	4237,38	3925,00
UITGAVEN	Begroting 2010	Werkelijk 2009	Begroting 2011
Bestuurskosten	150,00	216,82	150,00
Administratiekosten	50,00	0,00	50,00
Druk-, verzend en productiekosten Mourik	1500,00	1454,25	1500,00
Kosten website	200,00	161,13	200,00
Uitgaven Tellers	800,00	711,46	800,00
Bijeenkomsten	400,00	308,57	400,00
Project	500,00		
Diversen	100,00	100,00	100,00
Fotowedstrijd	300,00	348,15	350,00
Kapitaalsverandering	(50,00)	937,00	375,00
Totale uitgaven	3950,00	4237,38	3925,00
Bruto operationeel resultaat VWG		€ 937,00	0,00
Aantal leden dat op 30-1-2011 nog niet betaald had		1	
Leden geroyeerd in 2011 door wanbetaling in 2010		1	
Ledenaantal			
Het aantal leden op 31-12-2010 is	196		
Het aantal instanties dat kosteloos een Mourik krijgt op 31-12-2010 is	26		
	31-12-2010	1-1-2010	
Verdeling vermogen VWG Nijmegen en Tellers			
Vermogen van Tellers op 31-12-2010	4319,12	4030,58	288,54
Vermogen Vogelwerkgroep Nijmegen op 31-12-2010	11327,70	10679,24	648,46
	15646,82	14709,82	937,00

VWG-activiteitenagenda (maart - juni 2011)

MAART

Maandag 14 maart

Tellersavond van de Gelderse poortavond, geïnteresseerde nieuwe tellers welkom!

Aanvang: 20 uur Werkschuur Staatsbosbeheer Ooij.

Zaterdag 26 maart

Uitreiking Gouden Bevertak Fotowedstrijd 2011 in het Natuurmuseum Nijmegen vanaf 15.00 uur.

Maandag 4 april

ALV Algemene Leden Vergadering van de vogelwerkgroep.

Aanvang 20.00 uur in de Natuurplaza, Toernooiveld 1 (gebouw Mercator 3 op het universiteitsterrein), Nijmegen.

APRIL

Dinsdagavond-FIETS-excursies, in april zijn die op 5, 12, 19 en 26 april.

Start: 19 uur vanaf het Hollandsch-Duitsch gemaal, fietsend door de Ooijpolder, duur van de excursie hangt af van het weer en licht. Hiervoor hoeft men niet aan te melden, alleen maar op tijd aanwezig zijn...

Vrijdag 22 april Lezing Vogelgeluiden door Paul Gnodde uit Malden en Vogelfilmpjes door Rob Bos. Aanvang 20.00 uur, vanaf 19.30 uur welkom in het Natuurmuseum Nijmegen, G. Noodtstraat 121.

Paul Gnodde vertelt en laat zien en horen hoe je goede geluidsopnames kunt maken van vogels met compacte en niet al te dure apparatuur. Ook laat hij zien hoe je zelf sonogrammen kunt maken en kunt interpreteren, waardoor je meer inzicht krijgt in de zang of roep van een bepaalde vogel. Want, het opnemen van vogelgeluiden geeft niet alleen een kick, het verhoogt ook nog eens je vogelkennis. Wie kent feilloos het verschil tussen snor en sprinkhaanzanger, spotvogel en bosrietzanger of nog moeilijker orpheusspotvogel? Na deze lezing zijn deze en vele andere vogelgeluiden geen probleem meer. Paul wil op 24 april het veld in om vogelgeluiden op te nemen en hierbij uitleg te doen.

Rob Bos: 'Als fietsende vogelaar ben ik op zoek naar toevallige ontmoetingen. Het zal je niet onbekend zijn dat deze niet vanzelf op je pad komen. Er moet dus aardig wat worden gefietst, maar dat doe ik met plezier. De filmcamera is natuurlijk bij uitstek geschikt om gedrag van vogels vast te leggen. Territoria en zang, nestbouw, jongen grootbrengen, eten/prooi vangen en gedrag in de groep zijn boeiende objecten. Ik vind het leuk om enkele opnamen te laten zien...'

Zondag 24 april Veldexcursie Vogelgeluiden met Paul Gnodde, meer info volgt via de website en de Mourikmail.

MEI

Dinsdagavond-FIETS-excursies, in mei zijn die op 3, 10, 17, 24 en 31 mei.

Start: 19 uur vanaf het Hollandsch-Duitsch gemaal, fietsend door de Ooijpolder, duur van de excursie hangt af van het weer en licht. Hiervoor hoeft men niet aan te melden, alleen maar op tijd aanwezig zijn...

JUNI

Dinsdagavond-FIETS-excursies, in juni is die op 7 juni.

Start: 19 uur vanaf het Hollandsch-Duitsch gemaal, fietsend door de Ooijpolder, duur van de excursie hangt af van het weer en licht. Hiervoor hoeft men zich niet aan te melden, alleen maar op tijd aanwezig zijn...

Tussentijds kunnen er nog excursies georganiseerd worden, houdt hiervoor de agenda op www.vogelwerkgroepnijmegen.nl in de gaten.

2011

Jaar van de

Boerenzwaluw

www.jaarvandeboerenzwaluw.nl